БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 124 (18.302). • Пайшанба, 1982 йил 27 май • Баҳоси 5 тийин.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумида «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программаси ва бу программани амалга ошириш тадбирлари тўғрисида»ги доклади ва КПСС Марказий Комитетининг «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программасининг лойиҳаси тўғрисида»ги қарорини ўзбек тилида алоҳида китобча қилиб чиқарди.

Китобча кўп нусхада нашр этилди. (ЎзТАГ).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВГА МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси Украина Компартияси Марказий Комитети биринчи секретари В. В. Шчербицкий КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневга «Киев шаҳрининг 1500 йиллиги эсдалиги» медалини топширди. Ўртоқ Л. И. Брежнев Совет Украинаси пойтахти — Қаҳрамон шаҳар Киевни иқтисодий ва социал-маданий жиҳатдан ривожлантиришга жуда катта ҳисса қўшганлиги ва Улуғ Ватан уруши даврида шаҳарни немис-фашист босқинчилардан озод қилишда шахсан қатнашганлиги, бунда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун шу медаль билан мукофотланди.

В. В. Шчербицкий шаҳар коммунистлари, барча меҳнаткашларининг хоҳиш-иродасини ифодалаб Киев шаҳар партия комитети, халқ депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети Леонид Ильич Брежневга «Киев шаҳрининг фахрий гражданини» унвони берилганлигини маълум қилди.

Л. И. Брежнев мукофот учун ва юксак шараф билдирилганлиги учун астойдил миннатдорчилик изҳор қилди. Киевнинг 1500 йиллик юбилейи, деб таъкидлади у, мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётидаги шонли воқеадир. Бизнинг кўп миллатли давлатимиз тарихига, социализм ва коммунизм қурилиши тарихига олтин саҳифалар ёзган қаҳрамон шаҳарнинг эришган ажойиб муваффақиятлари билан барча совет кишилари фахрланадилар.

Мукофотни топшириш вақтида Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, И. В. Капитонов, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқлар ҳозир бўлдилар. Улар Леонид Ильич Брежневни мукофот билан сидқидилдан табрикладилар ва унга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, улуғ социалистик Ватанимизнинг шон-шуҳрати йўлидаги, коммунизм ва ер юзида тинчлик йўлидаги толмас ва олижаноб ишида янги-янги муваффақиятлар тиладилар. (ТАСС).

УЛУҒ ҚАРДОШЛИК ЖАСОРАТИ РАМЗИ

Тошкентда СССР халқлари дўстлиги монументининг тантанали очилиши

... Бу камтарин кишилар оғир уруш йилларида 15 болани фарзанд қилиб олдилар. Даҳшатли уруш сабабли етим қолган турли миллат болалари ўзбек хонадонида ота-она меҳридан баҳраманд бўлди. Тошкентлик темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов ва унинг умр йўлдоши Баҳри опа тўғрисида бутун мамлакат билади.

Улар ҳақида китоб ёзилиб, қўшиқлар басталанди, фильмлар яратилди. Бу улкан интернационал оиланинг буюк гражданлик ва инсоний жасорати совет халқлари бузилмас дўстлиги ва қардошлигининг рамзи бўлиб қолди. Бу хонадонда ҳар бир бола мана шу меҳрибон аёлни ўз тилида «она» деб атади. Эндиликда бу буюк жасорат бронза ва гранитда абадийлаштирилди. Темирчи Шомаҳмудов оиласи акс эттирилган скульптура композицияси СССР Халқлари дўстлиги улуғвор монументининг марказий қисмидир.

Монумент Ўзбекистон пойтахтининг Халқлар дўстлиги деб аталувчи майдонида бунёд этилди.

... Тошкентнинг турли томонларига олиб борувчи янги магистраллар шу майдонда кесишади. Ана магистраллардан бири — «Тошкентликларга бахт-саодат тилаб белорус халқидан» деган сўзлар ёзиб қўйилган уйлар — Чилонзор сари олиб боради. Бу магистраллар тошкентликлар украиналиклар, латишлар, литваликлар, қозоғистонликлар қурган уйлар, деб атовчи уй-жой маҳаллаларига олиб боради. Бу уйларни Ўзбекистон пойтахтида ана шу республикаларнинг вакиллари бунёд этганлар. Гранит зиналар майдондан совет халқлари ҳамдўстлиги бунёд этган метро станцияси сари олиб боради.

26 май куни монумент очилишига бағишланиб ўтказилган митингга ўн минглаб тошкентликлар ва шаҳар меҳмонлари — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VII Халқаро кинофестивалининг иштирокчилари келишди.

Митингни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **У. У. Умаров** очди.

СССР давлат гимни янграйди.

Тошкентга қардош республикалар бинокорлари туҳфа этган майдонлардан бирида ҳаво шарларига ўрнатилган СССР ва иттифоқдош республикалар байроқлари, совет халқларининг бузилмас бирлигини, ленинча доно миллий сиёсатни, улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини шарафловчи транспарантлар кўтарилади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** давомли гулдурос қарсаклар остида СССР халқлари дўстлиги монументини очади.

... Бронзадан ясалган ҳайкал. Эрталабки қуёш нурларида ярақлаб кўзга ташланади. Темирчи, унинг рафиқаси, уларнинг фарзандлари ҳамманинг кўз ўнгида намоён бўлади. Аҳил оила гўё бир дақиқа сукут сақлагандек. Асрлар оша яшайдиган бу дақиқа кишилар қалбида, авлодларимиз қалбида яхши хотира бўлиб қолажак. Ҳайкал узра бешта баланд устун кўтарилган бўлиб уларнинг тепасида халқа ўрнатилган. Халқада иттифоқдош республикаларнинг герблари металлга ўйиб ишланган. Иншоотнинг энг тепасида СССР герби кўзга ташланади.

Монумент авторлари — ҳайкалтарош Д. Рябичев, архитекторлар Л. Адамов, С. Одиловлардир.

РСФСР ва Ўзбекистон ССР халқ рассоми, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Д. Б. Рябичевга** сўз берилади.

— СССР халқлари дўстлиги монументини бунёд этишда қатнашишдек юксак шарафга муяссар бўлдим, — деди у. — Бу ишни бутун ижодий коллектив зўр қувонч билан бажарди. Ҳаммамиз катта масъулиятни англаган ҳолда илҳом билан ишладик. Монумент СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланадиган йилда қад кўтарди. Бу ғоят рамзийдир. Шу монументни яратиш ташаббускори ўртоқ Ш. Р. Рашидов бўлди.

Ҳайкалтарош болаларга нисбатан муқаддас меҳр-муҳаббатни акс эттирувчи бу монумент гўдаклар образида барча совет кишиларининг тинчликка бўлган интилишини акс эттиради, деб таъкидлади. Мамлакатимиз, замонамизнинг буюк сиёсий ва давлат арбоби Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги жонажон Коммунистик партиямиз тинчлик учун тинмай курашмоқда.

Илҳомбахш шеърий сатрлар янграйди — шеърни Ўзбекистон халқ ёзувчиси **Мирмуҳсин** ўқийди. «Абадий монумент тўғрисида қисса» шеъри ҳозирги кунимизга аталган бўлиб, совет халқларининг улуғ Ленин васият қилган бузилмас дўстлигини, тинчлик ва бахт-саодатни шарафлайди.

(Давоми иккинчи бетда).

СССР халқлари дўстлиги монументи.

В. Кавелин ва **В. Казанцев** фотоси (ЎзТАГ).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

СССР Олий Совети Президиуми 26 май куни Катта Кремль саройида Австрия Республикасининг Федерал Президенти Р. Кирхшлегер шарафига зиёфат берди.

Президентнинг сафарида ҳамроҳ бўлиб келган Австрия давлат арбоблари у билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда Л. И. Брежнев, Н. А. Тихонов, А. А. Громико, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Раисларининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев зиёфатда нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам Федерал Президент жаноблари!

Муҳтарам австриялик меҳмонлар!

Ўртоқлар!

Президент жаноблари, Сизни, дўст Австрия Республикасидан Совет Иттифоқига келган барча вакилларни чин кўнгилдан табриклайман.

Совет Иттифоқи билан Австрия раҳбарларининг мунтазам сиёсий алоқалари иккала томон учун зарурат бўлиб қолганлиги бизни қувонтиради. Ҳар бир учрашувда бизнинг бир-биримизга айтадиган гапларимиз бор, келгуси учун шартлашиб оладиган аҳдларимиз бор.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Австрия Республикасининг федерал президенти Рудольф КИРХШЛЕГЕР

25 май куни Австрия Республикасининг Федерал Президенти доктор Р. Кирхшлегер расмий визит билан Москвага келди.

Доктор Кирхшлегер 1915 йилда туғилган. Вена университетини тамомлаган, юридик фанлар доктори унвонини олган. 1954 йилдан 1974 йилгача дипломатия хизматида бўлган. Австрия Ташқи ишлар министрлигида ва Австриянинг чет эллардаги дипломатия ваколатхоналарида бир қанча масъулиятли лавозимларни эгаллаган. Австрия Ташқи ишлар министрлиги халқаро ҳуқуқ бўлимининг раҳбари, министрлик бош секретарининг ўринбосари, ташқи ишлар министри кабинетининг бошлиғи бўлган. 1967 йилдан 1970 йилгача Австриянинг ЧССРдаги вакили бўлган. 1970—1974 йилларда Австрия ташқи ишлар министри лавозимини эгаллаган.

1955 йил майида Австрия давлат шартномасини тузиш юзасидан ўтказилган музокараларда, шунингдек Австриянинг доимий бетарафлиги тўғрисидаги конституцион қонун лойиҳаси ишлаб чиқишда қатнашган. БМТ Бош Ассамблеясининг сессияларидаги Австрия делегацияси составига бир неча бор кирган. Бир қанча халқаро конференцияларда иштирок этган.

1974 йилда Австрия Социалистик партиясининг таклифига биноан Р. Кирхшлегер Австрия Республикасининг Федерал Президенти қилиб сайланди. 1980 йилда у яна шу лавозимга сайланди.

1971 йилда Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ Р. Кирхшлегер Совет Иттифоқига икки марта келиб кетди.

Совет кишилари Австрия Республикасининг Федерал Президенти мамлакатимизга келишини табриклаб, бу визит СССР билан Австрия ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга, Европа қитъасида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб умид изҳор этадилар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»НИНГ БУГУНГИ СОНИДА «СССРНИНГ 1990 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ» ИЛОВА СИФАТИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ МОНУМЕНТИ

Ш. Р. РАШИДОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари

Кеча Тошкентда СССР халқлари дўстлиги майдонида, В. И. Ленин номидаги муаззам сарой ёнида Дўстлик момументи очилди. Бу — меҳнат аҳли улуғ қардошлигининг, совет жамияти мустаҳкам бирлиги ва метиндек жипслигининг ажойиб тимсолидир.

Халқлар дўстлиги, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев, — «Бизнинг бебаҳо мулкимиздир, социализмнинг ҳар бир совет кишиси дилига жуда яқин салмоқли ғалабаларидан биридир».

Инсон ақл-заковати ва қўллари билан ижод қилинган гўзал обида — Дўстлик монументи СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги арафасида, совет кишиларининг коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари айниқса яққол ва жозибадор кўриниб турган бир пайтда очилганлиги шонли воқеадир. 60 йил муқаддам ленинчи Коммунистлар партияси раҳбарлигидаги халқларимизнинг иродаси билан барпо этилган эркин, тенг ҳуқуқли миллатлар ва элатларнинг қардошлик иттифоқи уларнинг кучига куч қўшди. Бу иттифоқ ленинча миллий сиёсатнинг буюк бунёдкорлик қудратини амалда билиб олиш имконини берди, совет халқлари бузилмас дўстлиги, қардошлиги ва бирлигининг рамзи бўлиб қолди.

Бу дўстлик ва қардошлик — иқтисодий ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларидаги, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашдаги тарихий ғалабаларимизнинг манбаидир. Бу дўстлик ва қардошлик — барча ва ҳар бир социалистик миллат мислсиз юксалиши ҳамда равнақ топишининг манбаидир.

Бизнинг республикамиз ҳам бунинг ёрқин далили, яққол исботидир, республикамиз эришган ҳамма ажойиб ютуқлар — Ватанимиз халқлари дўстлиги ва қардошлигининг мустаҳкам ҳайкалидир.

Совет ҳокимияти йилларида қад кўтарган завод ва фабрикалар, сунъий денгизлар ва азим электр станциялар, обод ерлар, фан ва маданиятнинг гуркираб ривожланганлиги — ленинча миллий сиёсатнинг яққол самараларидир. Совет Ўзбекистони ҳамма вақт СССРдаги барча қардош халқлар билан ёнма-ён мустаҳкам бир сафда борганлиги туфайли ҳам ўтмишдаги қолоқликдан тез юксалиб, ҳар тарафлама ривожланган ва гуллаб-яшнаб турган республикага — шарқдаги энг илғор давлатлардан бирига айлана олди.

Тошкент дўстлик ва қардошлик шаҳри бўлиб қолди. Замонамизнинг буюк арбоби, тинчлик ва социал тараққиёт учун толмас курашчи Леонид Ильич Брежнев бу шаҳар ҳақида шундай деди: «Култепалар ўрнида қайтадан барпо этилган, юксак даражада ривожланган индустрияга ва катта фанга эга бўлган шаҳар, зўр маданият марказларидан бири — ёзувчилар ва кинематографчиларнинг катта-катта жаҳон анжуманлари ўтказиладиган жой бўлиб қолган Тошкент иттифоқдош республикалар пойтахтлари туркумида СССР халқлари қардошлиги ва дўстлигининг қўл билан яратилган тимсоли бўлиб, шарқ юлдузи бўлиб порлаб турибди».

Совет кишиларининг интернационализми оғир синов дамларида — Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида алоҳида куч билан намоён бўлди. Қардош жангчилар — барча совет халқлари ва миллатларининг ўғил-қизлари бир сафда ёнма-ён туриб, Ватанимиз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилдилар. Ўзбек солдати ҳам бу сафда туриб ҳаёт-мамот жангида қатнашди.

Фашизмга қарши жангу жадалларнинг энг оғир пайтида мўътабар оналар ва мўйсафид оталар йўллаган қуйидаги сўзлар унинг қалбига ўт солувчи даъват ва наказ бўлиб янгради:

«Эй, ўзбек халқининг ҳур ўғлони, эркин қизи! — деб ёзишди улар ўз мактубида. — Сенинг аканг бўлган руснинг уйига, қардошинг бўлган белорус ва украиннинг уйига герман каллакесари босиб кирди. Лекин руснинг уйи сенинг уйинг, украин ва белоруснинг уйи сенинг уйингдир. Қароқчи акангнинг уйини тортиб олган экан, унинг уйини қайтариб олиб бер — бу сенинг бурчинг, ўзбек жангчиси! Шундай қилгинки, яқин зафар кунларида, келгусида тинч қурилиш кунларида ўзингнинг бахтли оиланг ўртасида фахр билан: «Ватан урушининг даҳшатли кунларида ўз Ватанини ҳалокат ва талон-торождан сақлаб қолганлар қаторида мен ҳам бор эдим», — деб айта оладиган бўл!».

Фарғона областидан борган солдат Қаюм Раҳмонов шу мактубга жавоб бергандек ўз ҳис-туйғуларини бундай изҳор этди: «Ҳаёт — Ватан дегани. Ватан — менинг оилам, қишлоғим. Менинг бутун Советлар мамлакатимдир. Душман жонажон юртимнинг бир қаричини тортиб олар экан, у менинг танамдан бир парчасини юлиб олгандек бўлади. Фашистлар Советлар мамлакатига бостириб кирганида Фарғона водийси ларзага келганини сездим. Юрагида виждонли ўзбек қони қайнаб турган ҳар бир киши ўзига ўзи шундай деди: «Олға бор, ёвни тўхтат, ўз уйингни, оилангни ҳимоя қил». Мана, мен Ленинградга йўл олдим: Москва бўлмаса, Ленинград бўлмаса, Совет Россияси бўлмаса, эркин Ўзбекистон ҳам бўлмайди!».

Ўзбекистонлик солдатлар ўз халқининг наказини шараф билан бажардилар, улар бир томчи қон қолгунча жанг қилдилар. Уларнинг мағрур номи, уларнинг ўлмас жасорати улуғ ғалабамизнинг шонли солномасига мардлик жасорати ва улуғ Ленин байроғига садоқат, ватанпарварлик ва социалистик интернационализм жасорати сифатида абадий ёзиб қўйилган. Ўзбекистонликлардан 280 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак номга сазовор бўлган, республикамизда туғилиб, тарбия топган 32 солдат Шуҳрат орденларининг тўла кавалеридир, Ўзбекистоннинг 120 минг жангчиси ўз уйларига орденлар ва жанговар медаллар тақиб қайтдилар.

Республика меҳнаткашлари фронтда ҳам, мамлакат ичкарисида ҳам улуғ ғалабага замин яратдилар.

Ўзбекистон миллион-миллион совет кишиларини қабул қилди. Мамлакатнинг ғарбий районларидан республикага кўчириб келтирилган 100 дан ортиқ йирик саноат корхонаси фронт учун жуда қисқа муддатда маҳсулот бера бошлади. Ҳарбий техника ва кийим-кечак, пахта, дон, гўшт, сабзавот ва мева ортилган эшелонлар Қизил Армия эҳтиёжлари учун кечаю кундуз фронтга жўнатилиб турди. Бу ишларнинг ҳаммасини мамлакат ичкарисида қолган аёллар, кариялар ва ўспиринлар қилишди.

Бу ажойиб жасорат — интернационализм жасорати бўлди. Ватан ҳам буни унутмади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси, ҳаммамиз учун азиз ва севикли Леонид Ильич Брежнев бу ҳақда самимий сўзлар айтди. У Тошкентда сўзлаган нутқида бундай деб таъкидлади: «Туғилиб ўсган жойларини, ўз фабрика ва заводларини, ўз далаларини шафқатсиз уруш вақтида вақтинча ташлаб кетишга мажбур бўлган миллионларча хотин-қизлар ва болаларга, кекса оталаримиз ва оналаримизга ўзбек халқи қон қардошдек ўз уйларининг эшикларини кенг очиб қўйганлигини, уларни бағрига олиб, тирикчилик қилишларига кўмаклашганлигини ҳам барча совет кишилари яхши эсда тутадилар. Буни унутиш асло мумкин эмас, ўртоқлар».

Эшелонлар Ўзбекистонга кечаю кундуз келиб турди, вагонларда очлар ва ярадорлар, етим қолган болалар бор эди. Уларни ўт ичидан, даҳшатли бомбардимонлар остидан олиб чиқишган эди, совет кишилари уларни Ленинград қамалидан олиб чиққан эдилар. Уларни Ўзбекистонга юбориб, уларнинг ҳаёти ва соғлигини республикага ишонган эдилар.

Кўчириб келтирилган ёлғиз болаларни асраб олиш тўғрисида Тошкент аёллари қилган даъватга кўра оммавий ҳаракат бошланди. Уруш йилларида республиканинг ҳамма шаҳар ва посёлкалари, қишлоқлари, маҳаллалари ва оилалари шу ҳаракатга қўшилди, натижада бу ҳаракат умумхалқ оммавий ҳаракатига айланиб кетди. Ўзбек оилалари Москва ва Ленинграддан, Смоленск ва Минскдан, Кишинёв ва Харьковдан, Новороссийскдан, Донецк ва Вильнюсдан, Варшава, Краков ва бошқа кўпгина шаҳарлардан келтирилган юз минглаб етим болаларни ўз хонадонларига қабул қилиб олиб, худди ўз фарзандларидек саховатли оналик меҳр-муҳаббати билан парвариш қила бошладилар.

Тошкентлик темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов билан унинг рафиқаси Баҳри Акрамова бу олижаноб жасоратда биринчилар қаторида бўлишди. Бу оила турли миллатларга мансуб 15 болани асраб олиб, тарбиялади. Шомаҳмудов билан Акрамованинг номлари ҳозир бутун мамлакатга машҳур, совет кишилари ғоят юксак олижаноблиги ва қалби дарёлигининг рамзи, социалистик миллатлар жонажон, қариндош-уруғчилик алоқаси ва қардошлигининг жонли тимсоли бўлиб қолди.

Уларнинг жасорати кеча очилган дўстлик монументида гавдалантирилган. Бу ажойиб асар обидада минг-минглаб ўзбек оилаларининг жасорати умумлашма шаклда ифодаланган.

Фронтдан қайтиб келган инвалид, каттақўрғонлик Ҳамид Самадов уруш гирдоби республикамизга ташлаган ўн уч болани омон сақлаб қолди. Тошкент область Оржоникидзе районидаги оддий ўзбек аёли Баҳрихон Ашурхўжаева уруш йилларида уй-жойи ва ота-онасидан маҳрум бўлган ўн уч болани олиб, ўз хонадонига келтириб, тарбиялаб вояга етказди. Самарқанд областидан колхозчи аёл Фотима Қосимова ўн болани бағрига олиб, олижаноб оналик меҳри билан парвариш қилди. Бундай мисоллар жуда кўп.

Бу инсонларнинг ажойиб, қаҳрамонона турмуши ҳақида, оғир уруш йилларида совет кишиларининг бутун бир авлодини Ватан учун, ҳаёт ва келажак учун сақлаб қолган Ўзбекистон халқининг буюк интернационал жасорати ҳақида, ўзбекистонлик оналарнинг меҳрибонлиги ва қалб саховати тўғрисида қўшиқлар тўқилган, ажойиб китоблар ёзилган. Бу қўшиқ ва китоблар воқеаларнинг қайноқ изидан бориб, шу ажойиб жасорат рўёбга чиқаётган пайтда яратилди ва одамларни янги-янги олий ҳимматли зафарларга руҳлантирди. Ғафур Ғуломнинг «Сен етим эмассан» шеъри, Ҳамид Олимжоннинг «Роксананинг кўз ёшлари» достони энди классик асарлар бўлиб қолди. Бундай асарлар ҳозирги даврда ҳам яратилмоқда. Бу китоблар — қаҳрамон халққа, интернационалист халққа ҳурмат бажоси, халқ хотирасининг сўзда ифодаланишидир. Улар орасида Раҳмат Файзийнинг СССР халқлари кўпгина тилларига ва анчагина чет тилларга таржима қилинган машҳур «Ҳазрати инсон» романи, Григорий Марьяновскийнинг «Ҳаяжонли тақдирлар» китоби, бошқа кўпдан-кўп романлар ва қиссалар, шеърлар ва достонлар бор. Миннатдор авлодларимиз Ўзбекистон меҳнаткашларининг олижаноб жасоратини бундан буён ҳам шарафлайверади.

Дўстлик монументи ўзбек халқининг жасоратини санъаткор бронза воситасида гавдалантирган совет халқлари дўстлиги ва қардошлигининг ғоят зўр маъноли ажойиб тимсоли тарзида абадийлаштиради. Бу — Ўзбекистон оналари улуғлиги ва саховатли қалбига қўйилган момументлар, шонли ғалабамизга қўйилган яна бир ёдгорликдир.

Дўстлик монументини тантанали очиш маросимида чет эллик меҳмонлар — VII Тошкент кинофестивалининг қатнашчилари, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари тараққийпарвар, демократик кино санъатининг атоқли намояндалари, ўз ижодини тинчлик учун, социал ва миллий озодлик учун курашга бағишлаган кишилар қатнашганликлари халқлар дўстлигининг кучи ва улуғлигини ифодалайди.

Бу кишиларнинг ҳаммалари халқлар тинчлиги, социал тараққиёти ва озодлиги учун кураш идеаллари туфайли бирлашганлар.

Ишлаб чиқариш ва маданиятнинг барча соҳаларида турли миллат ва элатларга мансуб кишиларнинг мустаҳкам дўстлиги, яқин жипслиги, узвий бирлиги — социалистик тузумимизнинг бош ғалабасидир, социалистик жамиятимизнинг бебаҳо бойлигидир. Қардошлик ҳаётбахш қуёш нурлари каби бутун мамлакатимизнинг, ҳар бир республиканинг, ҳар бир совет кишисининг турмушини ёритиб турибди.

Дўстлик монументи ҳам халқлар қардошлигига, мангу барҳаёт улуғ Ленин ишига садоқатнинг яна бир нишонасидир.

Дўстлик монументи СССР халқлари қардошлиги кучини, социалистик Ватанимиздаги барча миллат ва элатлар ягона оиласи улуғ туйғусини ҳамиша гавдалантириб ва эслатиб туради. У ҳамиша янги жамият бунёд этишда, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашда кўп миллатли совет халқи ғалабалари ва муваффақиятларининг битмас-туганмас чашмаси тимсоли бўлиб тураверади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

КИЕВ ШАҲРИНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Киев шаҳрининг мамлакатимиз халқлари қардошларча дўстлигини мустаҳкамлашдаги катта хизматларини, шаҳар меҳнаткашлари хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятларни тақдирлаб ҳамда асос солинганига 1500 йил тўлиши муносабати билан **Киев шаҳри Халқлар дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1982 йил 26 май.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чуқур қайғу билан шуни маълум қиладиларки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитетининг раиси Қаюм **Муртазоев** 1982 йил 25 май куни оғир бетобликдан сўнг вафот этди.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Бугун биз жаноб Президент билан сиёсий, савдо-иқтисодий ва бошқа соҳалардаги Совет — Австрия ҳамкорлигини иккала томонга фойда келтирадиган тарзда узлуксиз, самарали ривожлантириш [illegible] фикрни изҳор этдик.

Биз ишларни [illegible]. Хуллас биз яхши қўшни бўлиб яшаяпмиз.

Ўз-ўзидан равшанки, Совет — Австрия муносабатлари [illegible].

Вақтинчалик тебранишлар таъсир қилмайдиган, барқарор Совет — Австрия ҳамкорлиги [illegible] 1955 йилги давлат шартномасини [illegible] бўлмайди.

Уша тарихий ҳужжат [illegible].

Масалан, нисбатан кичик мамлакат [illegible].

Аммо тарих бошқача ҳукм чиқарди. [illegible] Бу эса ҳозир ва келгусида афзалликлар беради.

Президент жаноблари, [illegible] «Хельсинки руҳи»ни сақлаб қолиш, Шарқ билан Ғарб ўртасидаги мулоқотни давом эттириш учун Австрия Республикаси, шахсан Сиз, Федерал канцлер Крайский зўр ғайрат билан куч сарфлаётганликларингизни Совет Иттифоқида биладилар ва қадрлайдилар.

Ҳозир қалтис вазият вужудга келмоқда. Қуролланиш пойгаси жадаллашиб бормоқда. Ғамлаб олинган ҳарбий потенциаллар бутун еримизни куйдириб ташлаш учун бемалол етарлидир. Бу йўлда қўйилган ҳар бир янги қадам тинчлик учун хавф-хатарни кўпайтирмоқда. Бироқ, Ғарбда ҳарбий устунликка эришиш йўлида қурол-яроғларни йўқ қилиб ташлаш билан шуғулланиш ўрнига одамларни йўқ қилиб ташлайдиган янги қуролларни тоғ-тоғ қилиб уйишга тайёр турган кучлар бор. Мана шундай шароитда тинч ҳамкорлик принципиал [illegible] алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Тез орада Нью-Йоркда БМТ Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишланган махсус сессияси иш бошлайди. [illegible]

[illegible] азму қарор берганликларини тасдиқлаб турибди.

Тинчликни мустаҳкамлаш ва амалий халқаро ҳамкорликни ривожлантириш масалаларида бизнинг мамлакатимиз билан Австрия Республикаси ўртасида иноқлик ҳукм сураверишига ишонаман.

Федерал Президент жаноблари ва унинг рафиқаси соғлиги учун;

Австриялик барча меҳмонларимизнинг соғлиги учун;

Совет Иттифоқи билан Австрия Республикаси ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш учун;

Бутун дунёда тинчлик учун! — қадаҳ кўтаришни таклиф қиламан.

* * *

Р. Кирхшлегер жавоб нутқи сўзлади

Р. КИРХШЛЕГЕР нутқи

Муҳтарам СССР Олий Совети Президиумининг Раиси жаноблари!

Раис жаноблари, Венада АҚШнинг собиқ Президенти Жимми Картер билан учрашувингиз вақтида шахсан ўзингиз Австрия шаънига самимий сўзлар айтиб, Совет Иттифоқига расмий визит билан келишга лутфан қилган таклифингиз учун Сизга ва СССР Олий Совети Президиумига миннатдорчилик билдираман. Бу расмий визитнинг сиёсий аҳамиятини англаб, мазкур таклифдан бажонидил фойдаландим.

Бизга бу ерда кўрсатилган ва биз бу ерда азиз меҳмонлар эканлигимиз тўғрисида яхши таассурот қолдирадиган зўр иззат-икром учун рафиқам ва ҳамроҳларим номидан ҳам миннатдорчилик билдираман. Шу байрамона дастурхон атрофида ҳозир бўлган кишиларгагина эмас, Совет Иттифоқининг халқларига ҳам шахсан ўз номимдан ва Австрия халқи номидан дўстона ва чуқур ҳурматга тўла салом топширишим учун ҳам шу мавриддан фойдаланишга ижозат бергайсиз. Ниҳоят, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси жаноблари, Сиз ҳозиргина менинг номимга айтган табрик сўзлари учун ҳам Сизга астойдил миннатдорчилик билдираман.

Халқаро вазият ҳозир мураккаб. Мутлақо табиийки, биз бунинг сабаблари тўғрисида қисман умумий, қисман турлича фикрларга эгамиз. Шундай пайтда амалий руҳ ва ўзаро ҳурмат билан суғорилган фикрлашувлар мен учун жуда муҳимдир. Шу сабабли мен ҳозирги расмий музокараларимизни ҳам юксак баҳолайман. Бу ерда ҳам, мана шундай тантанали фурсатдан фойдаланиб, Австрия сиёсатининг баъзи бир принципларини баён этиб беришимга рухсат этгайсизлар.

Австрия Республикаси ҳамма соҳаларда амалий тинчлик, барқарорлик ва кескинликни юмшатиш сиёсатини ўтказишга азму қарор берган. Мустақил ва демократик Австрияни қайта тиклаш тўғрисидаги 1955 йил 15 май давлат шартномаси (бу шартномани тузишда Совет Иттифоқи фаол иштирок этди); Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган ҳамда халқаро миқёсда эътироф этилган Австриянинг ташқаридан мустақиллигини ва унинг территорияси дахлсизлигини таъминлаш мақсадларига хизмат қиладиган доимий бетарафлиги эълон қилинганлиги, бизнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо эканлигимиз ва бизнинг ички ижтимоий тузумимиз — биз содиқ бўлган плюралистик демократия шу сиёсатнинг асосларидир.

Бизнинг бу сиёсатимиз давлатлар халқаро ҳамжамиятининг ишончига сазовор эканлигини зўр мамнуният билан қайд эта оламиз. Бизнинг давлатлараро муносабатларимиз бундан буён ҳам давлатимиз ҳаётининг шу негизларига содиқлигимиз асосида очиқ-равшан ва ишончга сазовор бўлган сиёсат ўтказишни мўлжаллайверади.

Олий Совет Президиумининг Раиси жаноблари!

Тинчлик бўлинмасдир. Ер юзида тинчликни сақлаш учун масъулият фақат буюк давлатларнинг зиммасига тушмайди, ўртача ва кичик давлатлар ҳам шу масъулиятга шерикдирлар. Австрия тинчлик манфаатлари йўлида дунёдаги идеологик ва бошқа зиддиятлардан қатъи назар кескинликни камайтиришга ҳамда халқлар ва одамларнинг алоқа боғлашига кўмаклашиш учун куч-ғайрат сарфламоқда.

Планетамиздаги давлатлар, халқлар ва маданиятларнинг хилма-хиллигини эътиборга олганда ялпи тинч тартиб фақат плюралистик бўлиши, яъни шу дунёдаги давлатлар ва барча кишилар ўртасидаги муносабатларда сабр-тоқатга асосланган ва ҳаммамизнинг зиммамизга масъулият юклайдиган тинч тартиб бўлиши мумкинлигига аминман. Бу тинч тартиб мустаҳкам бўлиши учун у адолат асосига қурилиши керак. Ўзинга эп билмаган нарсани бировга ҳам раво кўрма, деган одамлар ўртасидаги муносабатларда қабул қилинган азалий принцип давлатлар ўртасидаги муносабатларга ҳам тааллуқли бўлиш керак.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бизнинг халқаро сиёсатимизда жуда муҳим ўрин олади. Актив бетарафлик руҳида иш кўраётган Австрия БМТ доирасида, жумладан, бетараф давлатнинг амалга ошириши кўпинча осонроқ бўлган холис хизмат қилиш йўли билан халқаро проблемаларни ҳал этишга имкони борича кўпроқ ҳисса қўшишга интилмоқда. Ҳозир ҳукуматлар ўртасида иккита вазифа: Танглик манбаларини тугатиш ва қуролсизланиш соҳасида ҳарбий мувозанатни сақлаб қолиш зарурлигини эътиборга оладиган ва шу тариқа халқаро хавфсизликни мустаҳкамлайдиган самарали қадамлар қўйиш билан боғлиқ бўлган қурол-яроғлар устидан контроллик қилиш вазифалари алоҳида актуал бўлиб турибди. Бунга энг кўп миқдордаги қурол-яроққа эга бўлган давлатлар энг катта ҳисса қўшишлари керак. Аммо биронта мамлакат бу жараёндан четда туриши мумкин эмас.

Халқаро ҳуқуқнинг ҳамма қоидаларига қаттиқ риоя этиш, жумладан, давлатлараро муносабатларда куч ишлатишдан ва куч билан дўқ қилишдан воз кечиш жуда катта зарурат эканлигига ишончим комил, бундай қилиниши ҳозирги халқаро танглик манбаларини тугатишга ва янги танглик манбаларининг олдини олишга жуда кўмаклашган бўлур эди.

Аввал бошданоқ Австрия — кўпинча Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда қатнашган бошқа бетараф ва қўшилмаган давлатлар билан мустаҳкам ҳамкорлик шу кенгашнинг муваффақиятига актив кўмаклашди. Мадрид учрашуви шу йилнинг ноябрида ўз ишини давом эттиради. Австрия томонининг фикрича, бу учрашув мазмундор ва мувозанатли якунловчи ҳужжат қабул қилиш орқали кескинликни юмшатиш сиёсатига янги омил бериши керак. Бетараф ва қўшилмаган мамлакатларнинг лойиҳаси, менинг назаримда, бундай ҳужжат учун яхши асос бўлади. Мадрид учрашувининг сўнгги даврасини оз бўлмаса мағлубият ёқасига келтириб қўяёзган вазиятларни ўзгартириш устида яхши муҳитда ишлаш ҳам зарур деб ўйлаймиз.

Хельсинкида қабул қилинган Якунловчи актнинг ҳамма принциплари ва қоидаларига сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳаларда амал қилиш шу кенгашда қатнашган барча давлатларнинг ҳақиқий манфаатларига мос бўлиб тушади; мен одамлар ўртасидаги алоқаларни ва ўша актда ёзиб қўйилган инсон ҳуқуқлари ва асосий эркинликларининг универсал аҳамиятини ҳам шу соҳалар жумласига қўшаман.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси жаноблари!

Биз, австрияликлар, Австрия давлат шартномаси имзоланган вақтдан бери, яъни 27 йил мобайнида Австрия — Совет муносабатлари иқтисодий, маданий ва сиёсий соҳаларда бахтиёр тарзда таркиб топаётганлигидан мамнуният ҳисларига тўлиб тошмоқдамиз. Бу муносабатлар ўзаро ишончнинг салмоқли пойдеворига қурилмоқда. Ишонч эса ижтимоий системаларнинг турлича бўлишига қарамай, иккала давлатимиз ўртасидаги муносабатларни дўстлик ва иккала давлатнинг ўзаро мамнунлиги руҳида ривожлантириш имкониятини бермоқда. Раис жаноблари, Сиз КПСС XXVI съездида, 1981 йил 23 февралда сўзлаган нутқингизда Совет Иттифоқининг Австрия билан муносабатлари муваффақиятли ривожланаётганини табриклаганингизни Австриядагилар мамнуният билан қайд этмоқдалар.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов Совет Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси сифатида чет элга қилган биринчи сафарини Австриядан бошлаганини ҳам биз алоҳида мамнуният билан қайд этамиз. Аминманки, Австрия экономикаси ҳам конкрет ҳамкорлик қилиш йўли билан катта совет бозоридаги иштирокини янада кўпроқ кенгайтира олади ва шу тарина муваффақиятли амалга оширилаётган кооперацияда намуна кўрсатибгина қолмай, шу билан бирга иккала давлатимиз ўртасидаги тўлов балансида Австриянинг камоматини камайтира олади ҳам.

Раис жаноблари, шу йилларнинг ҳаммаси мобайнида Австрия — Совет муносабатлари турли ижтимоий системалар доирасидан чиқадиган фойдали ҳамкорликнинг яхши намунаси бўлиб келди, ва келгусида ҳам албатта шундай бўлиб қолади, деган фикримга қўшилишингизга ишонаман.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси жаноби олийларининг соғлиғи учун, муҳтарам Брежнева хонимнинг соғлиғи учун, Совет Иттифоқи халқларининг бахтли келажаги учун, шунингдек Европада барқарорлик ва тинчлик шароитида дўст Австрия — Совет муносабатларининг янада ривожланиши ва равнақ топиши учун қадаҳ кўтараман.

* * *

Л. И. Брежнев ва Р. Кирхшлегернинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

(Боши биринчи бетда).

УЛУҒ ҚАРДОШЛИК ЖАСОРАТИ РАМЗИ

СССР халқ артисти Л. А. Чурсина ленинградлик оналар номидан, уруш йилларида машаққатли қамал даҳшатини бошидан кечирган ҳамда буюк ватанпарварлик ва жасорат рамзи бўлиб қолган мазкур шаҳарнинг барча меҳнаткашлари номидан миннатдорчилик туйғуларини изҳор этди. У ҳамма билан биргаликда байрам қувончидан баҳраманд бўлиш учун бу ерга келган Баҳрихон аяга, қалб меҳри билан 15 ўғил ва қизни парвариш қилиб, уларга бахтли болалик табассумини қайтаришга муяссар бўлган аёлга таъзим бажо келтирди.

Рус актёри Совет Ўзбекистони аёлининг улуғворлиги, унинг қалб кўри тўғрисида гапирди. Л. А. Чурсина уруш сабабли етим қолган гўдакларга бошпана бериб ўз ризқини баҳам кўрган Тошкент халқлар дўстлиги рамзи бўлиб қолганлигини таъкидлади. Бу қалб саховати уч қитъа прогрессив кино санъатининг намояндалари бу ерга тўпланиб, халқаро кинофестиваль ўтаётган ҳозирги пайтда ҳам сезилмоқда. Тошкент уларнинг ҳаммасини ер юзида тинчлик учун, халқлар ўртасида ўзаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш учун курашда бирлаштирмоқда.

— Қурувчилар турли пишиқликдаги материаллардан иншоотлар қурадилар, — деди Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг бетончиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **И. Х. Орипов.** — Аммо монумент ясалган материал — алоҳида турдаги материалдир. Унинг ҳамма деталлари ва қисмлари табиатда мавжуд бўлган энг мустаҳкам материаллардан халқларнинг ленинча дўстлиги. Ватанимиздаги барча миллат ва элатларнинг қардошлиги билан мустаҳкамланган.

Шоаҳмад ака ва Баҳри ая Шомаҳмудовларнинг 15 фарзандидан бири **Ф. В. Кульчиковскийга** сўз берилади.

— Мен Улуғ Ватан уруши йилларида етим қолиб, Тошкентга олиб келинган ҳамда шу меҳрибон кишилар томонидан фарзандликка олинганларнинг бириман. Мен улар билан фахрланаман. Мен уларнинг олижанoблиги, меҳрибонлиги ва қалб саховати олдида бош эгаман. Менинг отам Шоаҳмад Шомаҳмудов, онам Баҳри аядир.

Мен қаерда ва қачон туғилганимни, қаердан Тошкентга олиб келинганлигимни ва қайси миллатга мансублигимни билмайман. Бироқ, мен шуни тўла асос билан айта оламанки, мен ўзбек боласиман, Ўзбекистон фарзандиман. Миллатим — совет гражданидир! Уруш йилларида мен каби бошпанасиз қолган етимлар республикада юз мингларча эди. Уларнинг ҳаммаси бу ерда меҳр-муҳаббат билан қуршаб олинди.

Шомаҳмудовларнинг фарзандлари, деди Ф. В. Кульчиковский, бошқа кўпгина ўзбек оилалари ўз қарамоғига олган болалар рус ва украин, латиш ва белорус, молдаван ва эстонлар шу азиз хонадонга нисбатан ўз қалбларида меҳр-муҳаббат сақлаб қолганлар. Биз барча халқларни фашизмга қарши даҳшатли урушда ғолиб чиққан ва ҳозирги кунда Ленин ғоялари нурафшон йўлидан елкама-елка бораётган ягона буюк оилага бирлаштирган жонажон Коммунистик партияга чин қалбдан қизғин миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Ф. В. Кульчиковский ўз ака-укалари ва опа-сингиллари номидан, уруш йилларида Ўзбекистондан ва бошқа республикалардан бошпана топган барча кишилар номидан ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, термоядро фалокати олдини олиш тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилаётганликлари, ёш авлод тўғрисидаги ғамхўрлик учун КПСС Марказий Комитетига, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Ўзбекистон ССР давлат гимни янграйди.

СССР Халқлари дўстлиги монументи пойига ранг-баранг гуллар қўйилади. Бу гуллар ўз ишлари ва хатти-ҳаракатларида Ватанга меҳр-муҳаббат, интернационализм, тинчлик ва халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга интилиш ёрқин ифодасини топган кишиларга чуқур миннатдорчилик рамзидир.

Монумент пойига бу гулларни шаҳар жамоатчилиги вакиллари билан бирга уч қитъа кинематографчиларининг Тошкентдаги анъанавий учрашувида иштирок этаётган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг намояндалари қўйишди. Бунда прогрессив кинематографчиларнинг ер юзидаги барча кишиларнинг ўзаро ҳамжиҳатлигини мустаҳкамлашга интилаётганлиги, уларда уруш йилларида совет кишилари кўрсатган жасоратдан қойил қолаётганлиги ўз ифодасини топди.

СССР Халқлари дўстлиги монументининг тантанали очилишига бағишланган митингда КПСС Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири В. Ф. Шауро, СССР Кинематография давлат комитетининг раиси Ф. Т. Ермаш, СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Л. А. Кулиджанов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, И. Б. Усмонхўжаев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосарлари Р. Х. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Б. Р. Раҳимов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

Суратда: Тошкент кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонлари Баҳри ая Акрамова билан суҳбатлашмоқдалар. В. Кавелин ва В. Казанцев фотоси. (ЎзТАГ).

МИРМУҲСИН,
ЎзССР халқ ёзувчиси

МАНГУЛИККА ҲАЙКАЛ

Минг йилларча умри бор,
бу санъат мангу,
Қалб ила мармарга бердик биз сайқал.
Мустаҳкам дўстликдек ғоят метин у —
Меҳру саховатга қуйилган ҳайкал.

Партия, камолу бахтимиз сенсан,
Сенга бағишланди бу шеърий нидо.
Қардошлик гулшанин яратган сенсан,
Сенга, фақат сенга қалбимиз фидо!

Оғир йиллар эди, кетар қонли жанг...
Вахший бомбасида қолди қанча жон —
Бизни паноҳ тортиб келди гўдаклар...
Ўзбек ўз бағрини очди: «Болажон,
Сен етим эмассан, менинг жигарим!»

Сени қуршаб олди қалб ҳарорати,
Меҳрибон кўзларнинг бўлдинг қароғи.
Қанча мурғак жонлар бўлиб саломат,
Сўнмади қурбонлар уйин чароғи.

Толиқиб, зориқиб, меҳр истаб келган,
Етим гўдакларга бўлдик парвона.
Қалби қуёш эди, хонадони шан,
Шоаҳмад отаю Баҳрихон она.

Минг-минглаб оналар шундоқ эди бунда,
Ғоят бардам эдик, йўқди оҳимиз.
Заводда, дастгоҳлар ёнида бардам,
Ҳам бола боқдилар, ишлаб, бир бурда
Нон билан кун кечган пайтнинг
гувоҳимиз!

Қардошу дўстлик-ла барқ урди
гулшан —
Чунки азму қарор, ниятимиз ҳақ.
Ғолиб саркардаю ўзликдан кечган
Қаҳрамон шарафин улуғлади халқ.

Сен ҳам юрт ишига фидойи солдат,
Иссиқ қалб ўзбегим, қалбингга ҳайкал!
Меҳринг, меҳнатинг-ла топдинг саодат,
Мармарга жон бердик, топди у сайқал...

ЯНА МИНГ ЙИЛ ЎТАР, у ажиб кунлар
Жамолин кўрмоқлик насибмас бизга.
Ва лекин тўлқинни қувлар тўлқинлар —
У, шундоқ кўриниб турибди кўзга...

Биз ўтган бўламиз, қолади гулшан,
Жавобгар ишлардан бир қадар холи.
Ва лекин исмимиз авлод аро шан —
Меҳру яхшиликнинг бўлур тимсоли.

БУТУН ХАЛҚ ИШИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил 24 майда бўлиб ўтган Пленумида «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программаси ва уни амалга ошириш тадбирлари тўғрисида» қилган доклади алоҳида китобча қилиб чиқарилди. Бу китобчада Пленумнинг «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программасининг лойиҳаси тўғрисида»ги қарори ҳам эълон қилинган.

Китобчани Сиёсий адабиёт нашриёти кўп нусхада босиб чиқарди. (ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги районлар «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади:

Термиз райони (район партия комитетининг секретари Н. Норқобилов, район ижроия комитетининг раиси С. Саъдуллаев, район комсомол комитетининг секретари Р. Чоршанбиев, бош пиллахона директори Х. Қулматов).

Гагарин райони (район партия комитетининг секретари Х. Муродов, район ижроия комитетининг раиси Ч. Қувондиқов, район комсомол комитетининг секретари У. Холманов, бош пиллахона директори Ч. Раҳматуллаев).

Қумқўрғон райони (район партия комитетининг секретари Ч. Алматов, район ижроия комитетининг раиси Э. Жумаев, район комсомол комитетининг секретари Э. Баратов, бош пиллахона директори К. Қурбонов).

Руминия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Бош министри ўртоқ Константин ДЭСКЭЛЕСКУга

Руминия Социалистик Республикаси ҳукумати Бош министри лавозимига тайинланганлигингиз муносабати билан табрикларимни ва янги масъулиятли лавозимда муваффақиятларга эришувингизни тилаб билдирган истакларимни қабул қилгайсиз.

Н. ТИХОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ОРГАНЛАРИ ВА БЎЛИНМАЛАРИ ХОДИМЛАРИНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ ҚЎРИҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жамоат тартибини қўриқлаш, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш борасидаги хизматлари ҳамда СССР прокуратура органлари ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Жамоат тартибини қўриқлашдаги аъло хизматлари учун» медали билан мукофотлансин:

Абдураззоқов Абдусамат — Сергели район прокуратурасининг катта терговчиси, Тошкент шаҳри.

Орифжонов Омон Алимович — Тошкент район прокуратурасининг терговчиси, Тошкент области.

Отажонов Абдулла — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг инструктори.

Косоногов Владимир Федорович — Ангрен шаҳар прокуратурасининг катта терговчиси, Тошкент области.

Красиков Александр Федорович — Ўрта Осиё транспорт прокуратурасининг алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи терговчиси.

Нодиршоев Тўра — Ғузор район прокуратурасининг терговчиси, Қашқадарё области.

Уразалиев Абдусалом — Дўстлик район прокуратурасининг терговчиси, Жиззах области.

Хайталиев Тўйчибой — Ильич район прокуратурасининг терговчиси, Сирдарё области.

Эпштейн Яков Саломонович —Тошкент шаҳар прокуратурасининг катта терговчиси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри, 1982 йил 26 май.

СОВЕТ—АВСТРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

26 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг СССР Олий Совети Президиуми таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Австрия Республикасининг Федерал Президенти доктор Р. Кирхшлегер билан музокаралари бўлиб ўтди.

Музокараларда совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико; Австрия томонидан — ташқи ишлар федерал министри В. Пар, савдо, ҳунармандчилик ва саноат федерал министри И. Старибахер қатнашдилар.

Музокаралар чоғида икки томонлама муносабатларнинг аҳволи ва истиқболлари, шунингдек дунёдаги ҳозирги аҳволни белгиловчи энг актуал масалалар кўриб чиқилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи билан Австриянинг муносабатлари чинакам яхши қўшничилик характерида бўлиб, муттасил ривожланиб бораётганини уқтириб ўтди. Ўзаро ҳурмат ва ишонч бир-бирининг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини лозим даражада ҳисобга олиш руҳи билан суғорилган Совет — Австрия ҳамкорлиги Европа қитъасининг турмушида муҳим омил бўлиб қолди.

Австрия, деди Р. Кирхшлегер, Совет Иттифоқи билан амалий ўзаро манфаатли муносабатларни юксак баҳолайди, бу муносабатлар амалда турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ҳамкорлигининг яхши намунасидир.

Совет — Австрия муносабатларидаги яхши сиёсий иқлим жуда хилма-хил соҳалардаги ўзаро амалий алоқаларга ҳам яхши таъсир қилаётганлиги қайд этиб ўтилди. 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган узоқ муддатли программа асосида муваффақиятли ривожланаётган иқтисодий ҳамкорликда салмоқли даражага эришилди. СССР билан Австрия савдо-иқтисодий алоқаларнинг суръатлари ва самарадорлигини бундан буён ҳам оширишга, шу алоқаларнинг формаларини такомиллаштиришга азму қарор берганлар.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш чоғида Л. И. Брежнев билан Р. Кирхшлегер иккала томоннинг тинчликни мустаҳкамлаш, кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш, қуролланиш пойгасини жиловлаш хусусидаги масалаларда қарашлари бир-бирига мослиги ёки яқинлигини қайд этдилар.

Л. И. Брежнев СССРнинг қуролланиш пойгасини, аввало ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш хусусида яқинда баён этган таклифларига Австрия томонининг эътиборини жалб қилди. Совет Иттифоқи халқаро воқеаларнинг ривожини кескинликни юмшатиш ва тинч ҳамкорлик йўлига қайтариш учун қўлидан келган ҳамма ишни қилади, деб таъкидлади у. СССР Европадаги ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка музокараларида ҳеч кимнинг манфаатларига путур етказмайдиган ҳалол, адолатли битимга эришишга ҳаракат қилмоқда. Стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокараларга ҳам шу гап тааллуқлидир.

Р. Кирхшлегер совет томонининг АҚШ билан юксак даражадаги мулоқотга тайёрлигини табриклади.

Иккала томоннинг Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланиб Хельсинкида ўтказилган кенгашда бошланган жараённи давом эттиришга бутун чоралар билан кўмаклашиш ниятида эканлиги тасдиқланди. Л. И. Брежнев билан Р. Кирхшлегер Мадрид учрашувининг натижадор тугашига, шу жумладан Европада ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ва қуролсизланишга бағишланган конференция чақириш тўғрисида қарор қабул қилинишига умид билдирдилар.

Музокаралар дўстона ва амалий вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ишидаги хизматлари учун ҳамда СССР прокуратура органлари ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан Қорақалпоғистон АССР, Чимбой район прокурори Қалбмурот **Олламуротов**, Тошкент область Пискент районининг прокурори Ўткир **Аҳмедов**, Бухоро область прокурорининг катта ёрдамчиси Мустафо **Жамилов**, Сурхондарё область прокурорининг ўринбосари Чори **Жўраев**, Тошкент шаҳар прокурорининг биринчи ўринбосари Иван Никифорович **Илюшин**, Сирдарё область Гулистон районининг прокурори Ёдгор **Қосимов**, Самарқанд область Иштихон районн прокуратурасининг терговчиси Хаққул Аҳмаджонович **Кулиев**, Қашқадарё область Қарши районининг прокурори Нарзулла Саъдуллаевич **Лутфуллаев**, Самарқанд гарнизонининг ҳарбий прокурори Валерий Лукич **Луцко**, Хоразм областининг прокурори Салоҳиддин **Нуриддинов**, Жиззах районининг прокурори Турсунқул **Суюндиқов**, Фарғона область Охунбобоев районн прокурорининг ёрдамчиси Абдуваҳоб **Тожибоев**, Ўзбекистон ССР прокуратураси бўлим бошлиғининг ўринбосари Гедали Моисеевич **Таубе**, Ўзбекистон ССР прокуратурасининг прокурори Тўхта Умарович **Хожимуҳамедов**, Андижон область прокурорининг катта ёрдамчиси Муфахар Абдулмархапович **Шакуров** ўртоқларга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига мувофиқ **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист»** фахрий унвони берилди.

Прокуратура ходимларининг бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Ўн йилликда 100—110 минг гектар майдондаги ернинг суғорилиши таъминлансин. Дангара чўлида ерларни ўзлаштириш давом эттирилсин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи тармоқлар тез суръатлар билан ривожлантирилсин. Ўн йилликда мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш камида 1,7 баравар кўпайтирилсин.

Арманистон ССРда ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 240—260 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 310—330 минг тонна миқдорида узум, шунга мувофиқ равишда 310 минг тонна ва 320—340 минг тонна миқдорида дон етиштирилиши таъминлансин.

Ўн йилликда сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари етиштириш 1,2 баравар, мева ва резавор мева етиштириш 1,7 баравар, ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,4 баравар кўпайтирилсин. Ўн биринчи беш йилликда ҳар йили етиштириладиган ўртача гўшт миқдори (сўйилган вазнда) 95 минг тоннага ва ўн иккинчи беш йилликда 120—122 минг тоннага, шунга мувофиқ равишда сут етиштириш 520 минг тонна ва 570—590 минг тоннага етказилсин. Моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини оширишга алоҳида эътибор берилсин.

Ўн йилликда камида 60 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин, 120 минг гектар яйловга сув чиқарилсин.

Озиқ-овқат саноати тармоқлари қувватлари оширилсин. Ўн йилликда мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 1,4 баравар кўпайтирилсин.

Туркманистон ССРда пахта, айниқса унинг ингичка толали навларини етиштиришни муттасил кўпайтира бориш билан бирга полиз экинлари маҳсулотлари, майиз, хўраки узум ва лимон етиштириш ҳамда уларни мамлакатнинг саноат марказларига етказиб бериш анча кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари етиштириш ўртача 555 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 790—850 минг тонна, шунга мувофиқ равишда узум 100 — 110 минг тонна ва камида 270 минг тонна, дон 380 минг тонна ва 450—480 минг тонна бўлиши таъминлансин. Табиий яйловлардан янада самаралироқ фойдаланиш, озуқабоп экинлар самарадорлигини ошириш тадбирлари амалга оширилсин. Ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш ўн йилликда 1,5—1,6 баравар кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йиллик ўртача гўшт етиштириш (сўйилган вазнда) 90 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 110—111 минг тонна миқдорида, сут 325 минг тонна ва 360—370 минг тонна бўлиши таъминлансин.

Қорақум канали қурилиши тугаллансин. Ўн йилликда 180—190 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин ва 8,4 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

Ўн йилликда мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 1,9 баравар ва ўсимлик мойи ишлаб чиқариш 2,7 баравар кўпайтирилсин.

Эстония ССРда барпо этилган сут чорвачилиги потенциалидан ва Бекон кондициясидаги чўчқаларни етиштириш тажрибасидан фойдаланиб ўн биринчи беш йилликда ҳар йили ўртача 210—215 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 235—240 минг тонна миқдорида гўшт, шунга мувофиқ равишда 1,2—1,3 миллион тонна, 1,3 ва 1,4 миллион тонна миқдорида сут, 1400 —1450 минг тонна ва 1500 — 1600 минг тонна миқдорида дон етиштирилиши таъминлансин. Ўн йилликда картошка ялпи ҳосили 1,2 баравар, ем-хашак етиштириш эса 1,4 баравар кўпайтирилсин.

170 минг гектар майдондаги ерларнинг захи қочирилсин. Ўн йилликда давлат ресурсларидаги хом ашёдан гўшт ишлаб чиқариш 1,3 баравар ва пишлоқ ишлаб чиқариш 1,9 баравар кўпайтирилсин.

IX. Социалистик мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқаларнинг ривожлантирилиши

Узоқ муддатли аниқ мақсадни кўзлаган программа асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, хом ашёни қайта ишлаш ва ундан рационал фойдаланиш соҳасида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар билан ҳамкорлик кучайтирилсин.

Минерал ўғитлар, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, ем-хашакка аралаштириладиган қўшимчалар, шунингдек, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш учун ва айниқса, ем-хашак тайёрлаш ва уни молларга беришга ҳозирлаш учун, боғ ва токзорлардаги ишларни, сабзавотни йиғиштириб олишни механизациялаш учун машина ва ускуналар, кичик ҳажмли техникани ҳам қўшиб ишлаб чиқаришда кооперациялаш ва ихтисослаштириш изчиллик билан ривожлантирилсин.

Қишлоқ хўжалик экинларининг янги серҳосил навлари ва гибридларини яратиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш, уруғлик ва кўчат етиштириш, моллар ва паррандаларнинг янги линиялари ва зотларини яратиш, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг генофондларидан фойдаланиш соҳасида илмий-техника ҳамкорлиги ривожлантирилсин.

Саноатнинг озиқ-овқат тармоғи корхоналарини холодильник ва омбор хўжалигини модернизация қилиш ва реконструкциялаш соҳасидаги ҳамкорлик кенгайтирилсин. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг прогрессив технология бўйича деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш тажрибасидан кенг фойдаланилсин.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатлар социалистик иқтисодий интеграциясини ҳар томонлама чуқурлаштириб, совет халқи ва қардош социализм мамлакатлари халқлари фаровонлигини янада ошириш манфаатларини кўзлаб ҳамма турдаги озиқ-овқатларни етиштиришни кўпайтиришнинг қўшимча имкониятлари қидириб топилсин.

* * *

СССРнинг озиқ-овқат программаси совет кишиларининг туб ҳаётий манфаатларига мос келади. Унинг бажарилиши меҳнаткашлар фаровонлиги янада ўсишини, совет жамияти коммунизм йўлидан олға қараб ҳаракат қилишини таъминлайди.

Мамлакатимизда озиқ-овқат проблемасини тубдан ҳал этиш учун ҳамма зарур нарсалар мавжуддир. Социалистик планли экономиканинг жуда катта имкониятларидан, энг аввало барпо этилган қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш потенциали ва агросаноат комплекси бошқа тармоқлари потенциалидан ана шу мақсадлар йўлида оқилона фойдаланиш ғоят муҳимдир.

Партия, совет ва хўжалик органларининг, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифаси барча меҳнат коллективларининг куч-ғайратини озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш вазифасини муваффақиятли ҳал этишга сафарбар қилишдан иборатдир.

Иттифоқдош Республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари озиқ-овқатнинг ҳамма турларини етиштиришни кўпайтириш бўйича конкрет тадбирларни ишлаб чиқишлари, ана шу йўналишда ташкилотчилик ишларини кучайтиришлари, СССРнинг озиқ-овқат программаси топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун меҳнаткашларнинг социалистик мусобақасини кенг авж олдиришлари, бу программанинг қандай амалга оширилаётганлиги устидан ҳар томонлама, таъсирчан назорат ўрнатишлари керак.

КПСС Марказий Комитети совет кишилари озиқ-овқат программасини ўзларининг жонажон ишлари сифатида қабул қилиб, озиқ-овқат етиштиришни қисқа муддатларда анча кўпайтириш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, деб ишонч билдирди.

СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган озиқ-овқат программаси

Ҳовуз балиқчилигини интенсивлаш асосида ўн йил ичида балиқчилик хўжаликларида товар балиқ етиштириш тахминан 3 баравар кўпайтирилсин. Балиқчилик корхоналарининг моддий-техника базаси реконструкция қилинсин, техника билан қайта қуроллантирилсин ва ривожлантирилсин улар сув ҳавзалари ва гидротехника иншоотларидан самарали фойдаланишлари учун замонавий моддий-техника воситалари билан таъминлансин.

Министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли корхоналарнинг балиқ етиштириш учун ярокли бўлган саноат кўламидаги сув ҳавзаларидан шу мақсадда кенг фойдалансинлар.

Овқатбоп балиқ маҳсулоти етиштириш 1985 йилда 4,2 миллион тоннага ва 1990 йилда 4,3—4,5 миллион тоннага, балиқ консервалари ишлаб чиқариш 1985 йилда 3 миллиард шартли банкага ва 1990 йилда камида 3,2 миллиард шартли банкага етказилсин.

СССР балиқ хўжалиги министрлиги балиқ маҳсулотларини анча кенгайтириш ва унинг турларини янгилаш, шундай маҳсулотларнинг сифатини ошириш ва хушхўр қилиш чораларини кўрсин. Ўн йил ичида тирик ва бироз музлатилган балиқ етиштириш тахминан 2 баравар кўпайтирилсин.

1990 йилга бориб, балиқ ҳамда балиқ маҳсулотларини совутиш, музлатиш ва сақлашнинг истиқболли усуллари саноатга жорий этилсин. Ўн йил ичида айни бир вақтда 220—240 минг тонна маҳсулот сақланадиган музхоналар ишга туширилсин.

Ёрдамчи хўжаликларда маҳсулот етиштириш. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, министрликлар ва идоралари, партия, совет, хўжалик ва касаба союз органлари корхоналар ҳамда ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжаликларида озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш чораларини кўрсинлар. Ана шу хўжаликлар учун зарур ер майдонлари ажратиб берилсин, шунингдек улар колхозлар ва совхозлар билан баб-баравар қишлоқ хўжалик техникаси, ўғитлар ва бошқа моддий-техника ресурслари билан таъминлансин. Мазкур корхоналар ва ташкилотлар ҳузурида беҳуда исроф бўлаётган иссиқликдан фойдаланиб, теплица хўжаликлари, шунингдек, чорвачилик фермалари ва мева-сабзавот маҳсулотлари учун омборхоналар кенг кўламда қурилиши йўлга қўйилсин.

Ёрдамчи қишлоқ хўжаликлари тегишли министрликлар ва идораларга ажратиладиган умумий капитал маблағлар ҳамда моддий-техника ресурслар ҳисобига ташкил этилсин ва ривожлантирилсин.

Қишлоқда яшовчи ҳар бир оила томорқа участкасига эга бўлиши, чорва ва парранда боқа олиши учун шарт-шароитларни вужудга келтириш — иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларининг, ўлка, область, район ижроия комитетларининг, қишлоқ хўжалик органларининг, хўжаликлар ва корхоналар, касаба союз ташкилотлари раҳбарларининг ғоят муҳим вазифасидир.

Матлубот кооперацияси аҳолидан ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўз вақтида харид қилишни ташкил этсин. Маҳсулотни қабул қилувчи ва тайёрловчи, чорва ва паррандаларни сўювчи доимий ва мувақкат пунктлар, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи цехлар тармоғи кенгайтирилсин. Ўн йил ичида матлубот кооперацияси корхоналарида колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1,5 баравар, консервалар ишлаб чиқариш 1,4 баравар ва кондитер маҳсулотлар ишлаб чиқариш 1,7 баравар кўпайтирилсин.

Озиқ-овқат маҳсулотлари савдосини ташкил этиш. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, савдо шохобчаларига эга бўлган СССР министрликлари ва идоралари аҳолига савдо хизмати даражасини анча оширсинлар.

Магазинлар, ошхоналар ҳамда бошқа савдо корхоналари тармоқларини кенгайтириш ва уларни оқилона жойлаштириш, аҳоли учун энг кўп қулайликлар вужудга келтириш мақсадида бундай корхоналарнинг ишлаш режимини яхшилаш чоралари кўрилсин. Барча катта корхоналарда, қурилишлар ва ўқув юртларида ошхоналар бўлсин.

Мавжуд савдо корхоналарини реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш, товарлар сотишнинг илғор формаларини, жумладан ўз-ўзига хизмат формасини жорий этиш соҳасидаги ишлар актив амалга оширилсин.

Колхоз бозорлари тармоғи кенгайтирилсин, бозорларда савдони ташкил этиш яхшилансин, уларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин.

Матлубот кооперацияси фаолиятини ривожлантиришга, гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларидан харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдосини кенгайтиришга бутун чоралар билан кўмаклашилсин, кооператив ташкилотларга ана шу маҳсулотларни саноат марказларида сотиш учун бинолар ажратиб берилсин, транспорт воситалари билан таъминлашда уларга ёрдам кўрсатилсин.

Нон, нон-булка ва макарон маҳсулотлари, ёрма ҳамда бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари савдосини ташкил этиш яхшилансин. Уларни савдо тармоқларига етказиб бериш оперативлиги оширилсин. Мавсумий савдо шохобчаларини ҳамда мева-сабзавот магазинларини кенгайтириш борасидаги тадбирлар амалга оширилсин. Озиқ-овқат товарларини майда қадоқланган ва ўралган ҳолда сотиш кўпайтирилсин.

Савдо-сотиқнинг колхозлар, совхозлар ҳамда агросаноат комплексининг бошқа корхоналари билан бевосита алоқалари ривожлантирилсин ва такомиллаштирилсин.

III. Агросаноат комплекси моддий-техника базасини ривожлантириш

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва химиялашни янада ривожлантириш, ерларни кенг кўламда мелиорациялаш негизида қишлоқ хўжалигининг, агросаноат барча тармоқларининг ишлаб чиқариш потенциалидан ғоят самарали фойдаланиш ва уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш СССР озиқ-овқат программасини муваффақиятли амалга оширишнинг жуда муҳим шартидир.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш ва саноатнинг озиқ-овқат тармоқларини техника билан қайта қуроллантириш.

Программада таъкидланадики, 1990 йилгача бўлган даврда деҳқончилик ва чорвачиликни комплекс механизациялашни ҳамда саноатнинг озиқ-овқат тармоқларини янги техника негизида қайта қуроллантиришни асосан тугаллаш машинасозлик министрликларининг, агросаноат комплексидаги барча министрликлар ва идораларнинг биринчи даражали вазифасидир, деҳқончилик, чорвачилик ва озуқа етиштириш учун, шунингдек саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари учун мўлжалланган тракторлар, комбайнлар, машина ва ускуналарнинг техникавий даражаси, сифати ва айниқса, пишиқ-пухталиги муттасил оширилсин. Ишлаб чиқарилаётган техникага материал сарфи изчиллик билан камайтирилсин:

Ўн йил ичида қишлоқ хўжалигига:

3740—3780 мингта трактор, камида 200 мингта экскаватор, 215 мингта бульдозер, 93 мингта скрепер, 13 мингта автогрейдер:

1170 мингта дон комбайнлари ҳамда 67—70 миллиард сўмлик бошқа қишлоқ хўжалик машиналари, шу жумладан деҳқончилик учун 38—40 миллиард сўмлик, чорвачилик учун ҳамда озуқа ишлаб чиқариш учун 29—30 миллиард сўмлик машина-механизмлар етказиб бериш кўзда тутилган.

IV. Агросаноат комплекси тармоқларини транспорт, тара ҳамда ўров материаллари билан таъминлаш

— Озиқ-овқат программасининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бу вазифани ҳал этиш учун қуйидаги тадбирлар белгиланди

Ўн йилликда қишлоқ хўжалигига 3000—3060 мингта юк автомобили ва 3200—3300 мингта трактор прицеплари ажратиб берилсин. Колхозларга, совхозларга ҳамда саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари корхоналарига 110—116 мингта сут ташувчи машина ва 50—53 мингта қора мол ташийдиган ярим прицеплар етказиб берилсин. Қанд-шакар ва суюқ шакар, тирик балиқ, бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари, пиво ва минерал сувларни ташиш учун озиқ-овқат саноати ҳамда балиқ хўжалиги тармоқларига ихтисослаштирилган автотранспорт етказиб бериш кўпайтирилсин.

Ўн йилликда агросаноат комплекси тармоқлари ҳамда умумий фойдаланишдаги транспортга 76—78 мингта автомобиль-рефрижератор етказиб берилсин. Темир йўллар министрлигига 29—30 мингта рефрижератор ва изотермик темир йўл вагонлари ажратилсин.

Темир йўл транспортида — агросаноат комплекси тармоқларига хизмат қилишни такомиллаштириш юзасидан тадбирлар амалга оширилсин, қишлоқ хўжалик юклари ва озиқ-овқатни ташишда фойдаланиладиган вагонлар парки структураси яхшилансин.

Ҳаво транспортида — янги узилган сабзавот ва хўл мевани ташишни, биринчи навбатда Сибирь ва Узоқ Шимолнинг олис районларига ташиш ҳажмини ошириш таъминлансин.

Денгиз транспортида — озиқ-овқат юкларини ташишни тўлиқ таъминлаш мақсадида Болтиқ, Қора денгиз ва Узоқ Шарқ ҳавзаларида шундай юкларни ташиш учун ихтисослаштирилган комплекслар ташкил этилсин.

Дарё транспортида — қуйи Волга районларидан мамлакатнинг саноат марказларига сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти етказиб бериш муддатлари қисқартирилсин. Кемалар боғлаб қўйиладиган жойлар ҳамда дарёлар атрофида сабзавот-мева базалари янада ривожлантирилсин.

Автомобиль саноати министрлиги ўн биринчи беш йилликда Кутаиси автомобиль заводида қишлоқ хўжалигига мўлжалланган йилига 20 мингта автопоезд ишлаб чиқариш қувватини, шунингдек, Урал автомобиль заводида 7—8 тонна юк кўтарадиган, ноқулай йўллардан бемалол ўта оладиган 10 мингта автомобиль ишлаб чиқарадиган қувватларни яратсин.

Ўн биринчи беш йилликда сочиладиган ва суюқ комплекс ўғитларни ташиш учун ихтисослаштирилган транспорт воситаларини кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган автомобиллар конструкцияларини янада такомиллаштириш таъминлансин. Мавсумий ихтисослаштирилган кузовларни ишлаб чиқиш ва яратиш жадаллаштирилсин.

Оғир ва транспорт машинасозлигида минерал ўғит ва оҳак материаллари ташийдиган ўзи туширадиган ва ихтисослаштирилган цистерналар ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун йилига 6—7 мингта вагон (цистерна) ва йилига 2 мингтагача изотермик рефрижератор вагонлари ишлаб чиқарадиган қувватлар яратилсин.

РСФСР Кемасозлик саноати министрлиги ва Дарё флоти министрлигига 1983—1990 йилларда 90 та сабзавот ташийдиган дарё кемаларини қуриш, кичик дарёларда махсус транспорт воситалари ишлаб чиқиш ва қуришни жадаллаштиришни таъминлаш вазифаси юклатилсин.

СССР Госплани ва СССР Госснаби саноат, савдо ва қишлоқ хўжалиги озиқ-овқат тармоқларининг **идишларга ва ўрайдиган идишларга** бўлган эҳтиёжини таъминлаш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширсинлар. Алюминий, ламинирланган қоғоз, фольга, полимер ва бошқа прогрессив материаллардан идишларнинг янги турларини ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан ривожлантирилсин.

1990 йилга бориб қадоқланган озиқ-овқатнинг асосий турларини ишлаб чиқариш умумий сотиладиган ҳажмнинг 60—70 процентига етказилсин.

Саноатнинг озиқ-овқат тармоқларида тайёр маҳсулотларни ўрайдиган механизациялашган поток линияларни жорий этиш жадаллаштирилсин.

Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозликда ўн биринчи беш йилликда қат-қат букланган ва текис картонни қайта ишлайдиган юқори унумли ускуна ишлаб чиқиб, уни ишлаб чиқаришга киришилсин. Сутни, алкоголсиз ичимликлар ва пивони қуядиган, шунингдек, озиқ-овқат молларини қадоқлайдиган ва ўрайдиган универсал, юқори унумли автомат линияларни яратиш ва ўзлаштириш таъминлансин.

Станоксозлик саноатида полиэтилен тараси тайёрлаш ҳамда маҳсулотни плёнкадан транспорт пакетларига ўраш учун ускуналар ишлаб чиқариш таъминлансин.

V. Озиқ-овқат программасини амалга оширишда илм-фан ролининг кучайиши

СССР Фан ва техника давлат комитети, СССР Фанлар академияси, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси, бошқа министрликлар ва идораларга 1982—1990 йилларда фан-техника ютуқларини агросаноат комплекси тармоқларига жорий этишни жадаллаштириш ва илмий тадқиқотларни янада ривожлантириш тадбирларини амалга ошириш топширилди.

Тармоқ ва зонал илмий-тадқиқот ва конструкторлик ташкилотлари негизида ташкил этиладиган илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари тармоғи ривожлантирилсин. Ушбу ишлаб чиқариш бирлашмаларида колхоз ва совхозларни юқори репродукцияли кўчатлар ҳамда зотли қорамоллар билан таъминлаш учун сортли ва гибрид уруғликлар ва зотли қорамоллар етиштириш марказлаштирилсин.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришни янада такомиллаштириш, концентрациялаш ва хўжаликлараро кооперациялаш, меҳнатни ташкил этиш ва пировард натижалар учун уни рағбатлантиришнинг прогрессив формаларини жорий этиш юзасидан илмий асосланган тавсияномаларни практикани умумлаштириш негизида ишлаб чиқилсин.

Деҳқончиликда қўлланиладиган индустриал технология талабларига жавоб берадиган қишлоқ хўжалик экинларининг янги сортлари ва гибридлари бўйича олиб бориладиган ишлар кучайтирилсин. Атроф-муҳитнинг ноқулай омилларига бардошли, юқори сифатли, касалликлар ва зараркунандаларга чалинмайдиган янги навлар яратиб жорий қилинсин. Бу навлар қуйидагича потенциал ҳосилдорликка эга бўлсин: Кузги буғдой камида гектаридан 80—90 центнердан ҳосил берадиган бўлсин: лалми буғдой 45—60 центнердан, калта пояли кузги жавдар, кузги ва лалми арпа 55—65 центнердан; гибрид маккажўхори су-

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил 24 майда бўлиб ўтган Пленуми СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган озиқ-овқат программасини маъқуллади. Қуйида программанинг баёни эълон қилинмоқда.

I. Агросаноат комплексини ривожлантиришнинг асосий якунлари ва вазифалари

нага етказилсин. Ўн йил ичида кунгабоқар уруғи ялпи ҳосили, мева ва резавор мевалар камида 1,4 баравар, узум етиштириш 1,8 баравар кўпайтирилсин. Картошка ва сабзавот етиштириш янада кўпайтирилиши таъминлансин. 1990 йилда рапс уруғи етиштириш 210—230 минг тоннага етказилсин.

Ёрмабоп экинлар, қаттиқ ва кучли навли буғдой, ловия етиштириш ва харид қилиш муттасил кўпайиб боришини таъминлаш бўйича тадбирлар амалга оширилсин. Маккажўхори етиштириш учун қулай бўлган районларда бу экинни гарантияли етиштириш зоналари барпо қилинсин.

Ўн йилликда ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,3—1,4 баравар кўпайтирилсин.

1990 йилда колхоз ва совхозларда ҳар бош сигирдан олинадиган сут ўртача 600—700 килограмм кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача (сўйилган вазнда) 3,9—4,1 миллион тонна, ўн иккинчи беш йилликда йилига 4,6—4,7 миллион тонна гўшт, ўнбиринчи беш йилликда йилига ўртача 22,5—23 миллион тонна ва ўн иккинчи беш йилликда йилига 24—24,4 миллион тонна сут етиштирилиши таъминлансин.

Ўн йилликда камида 1 миллион гектар суғориладиган ер фойдаланиш учун топширилсин ва 1,3 миллион гектар ернинг захи қочирилсин. Дунай-Днестр ва Каховка суғориш системалари, Днепр-Донбасс каналининг иккинчи навбати қурилиши тугаллансин, Шимолий Қрим канали учинчи навбатини, Приазов суғориш системасининг биринчи навбати ва Серогоз магистрал канали қурилиши бошлаб юборилсин. Днепр-Буг гидроузели қурилиши авж олдирилсин.

Саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари тез суръатлар билан ривожлантирилсин. Ўн йилликда қанд лавлагидан шакар ишлаб чиқариш 1,7 баравар, давлат ресурслари хом ашёсидан ўсимлик мойи ишлаб чиқариш 1,4 баравар, мева-сабзавот консервалари — 1,5 баравар, гўшт 1,7 баравар, мол ёғи 1,4 баравар, пишлоқ 1,8 баравар, шунингдек картошка маҳсулотлари етиштириш 35—38 минг тонна кўпайтирилсин.

Белоруссия ССРда. Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 7,8—8,1 миллион тонна миқдорида, ўниккинчи беш йилликда эса йилига ўртача 8,2—8,6 миллион тонна миқдорида дон етиштирилиши таъминлансин. Ўнйилликда сабзавот ялпи ҳосили тахминан 1,2 баравар, мева ва резавор мева 1,4 баравар, ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш эса 1,3—1,4 баравар кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача (сўйилган вазнда) 1 миллион тонна миқдорида гўшт, ўниккинчи беш йилликда йилига ўртача 1,1—1,2 миллион тонна гўшт, ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 6,5—6,7 миллион тонна сут, ўн иккинчи беш йилликда йилига ўртача 6,9—7 миллион тонна сут етиштирилиши таъминлансин. Ҳар бош сигирдан ўртача олинадиган сут миқдори ўн йилликда 600—700 килограмм кўпайтирилсин.

Ўн йилликда 110 минг гектар суғориладиган ер фойдаланишга топширилсин ва 950—970 минг гектар майдондаги сернам ва ботқоқ ерларнинг захи қочирилсин. Полесье пасттекислигида қишлоқ хўжалиги экинлари экиладиган ерларни баҳорги тошқин сувлардан химоя қилиш учун биринчи навбатдаги объектлар қурилиши тугаллансин.

Саноатнинг гўшт, сут ва бошқа озиқ-овқат тармоқларида қувватларни ошириш давом эттирилсин, ўн йилликда давлат ресурслари хом ашёсидан гўшт ишлаб чиқариш 1,6 баравар, пишлоқ ишлаб чиқариш 1,7 баравар, шунингдек картошка маҳсулотлари ишлаб чиқариш 35—38 минг тонна кўпайтирилсин.

Ўзбекистон ССРда. Барпо этилган мелиорация комплексидан самарали фойдаланилсин, пахтачиликни ривожлантириш билан бир қаторда чорвачилик маҳсулотлари, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари етиштириш тез суръатлар билан кўпайтирилсин. Ўнбиринчи беш йилликда ҳар йили ўртача 2,8—3 миллион тонна ва ўн иккинчи беш йилликда ҳар йили ўртача 3,3—3,5 миллион тонна миқдорида дон етиштирилиши таъминлансин. Суғориладиган ерларда маккажўхори майдонлари кенгайтирилсин, ўн биринчи беш йилликда сабзавот ва полиз экинларининг йиллик ўртача ялпи маҳсулоти 3,6 миллион тоннага, ўн иккинчи беш йилликда 4,3—4,4 миллион тоннага етказилсин.

Ўн йилликда мева ва резавор мева етиштириш тахминан 1,8 баравар, узум етиштириш 3 баравар кўпайтирилиши таъминлансин. Узумнинг хўраки ва кишмишбоп навларини етиштиришни кўпайтириш ва уни савдога етказиб бериш, шунингдек лимон етиштиришга алоҳида эътибор берилсин.

Ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,8—2 баравар кўпайтирилишига эришилсин. Суғориладиган ерларда ем-хашак етиштириш кенг ривожлантирилсин, шунингдек, тоғ, саҳро ва ярим саҳро зоналардаги яйловлардан рационал фойдаланилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача (сўйилган вазнда) 400—410 минг тонна гўшт, ўн иккинчи беш йилликда йилига ўртача 540—560 минг тонна гўшт, ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 2,6 миллион тонна сут, ўн иккинчи беш йилликда йилига 3,5 миллион тонна сут етиштирилиши таъминлансин.

Қарши ва Жиззах чўлларида ерларни комплекс ўзлаштириш амалга оширилсин, ўн йилликда камида 900 минг гектар суғориладиган янги ерлар ишга туширилиб, 2,6 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

Саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари, айниқса сут маҳсулотлари, ўсимлик мойи, мева-сабзавот консервалари, мева ва узум шарбатлари ишлаб чиқариш тез суръатлар билан ривожлантирилсин.

Ўн йилликда давлат ресурслари хом ашёсидан сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1,8 баравар, ўсимлик мойи ишлаб чиқариш 1,3 баравар, мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 1,7 баравар кўпайтирилсин.

Қозоғистон ССРда. Ўн биринчи беш йилликда ҳар йили ўртача ялпи ғалла ҳосили 28—29 миллион тонна, ўн иккинчи беш йилликда 30,5—31,5 миллион тонна бўлиши таъминлансин. Қаттиқ ва кучли нав буғдой, маккажўхори, ёрма ҳамда дуккакли дон экинлар, мойли экинлар уруғи етиштиришнинг муттасил кўпайиб боришига эришилсин. 1985 йилда 1,7 миллион тонна, 1990 йили тахминан 2 миллион тонна сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари йиғиб олиниши таъминлансин, рапс уруғи етиштириш 1990 йилда 210—230 минг тоннагача етказилсин, мева ҳамда узумнинг хўраки навларини етиштириш кўпайтирилсин.

Ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,5—1,6 баравар кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача (сўйилган вазнда) 1,2—1,3 миллион тонна ва ўн иккинчи беш йилликда камида 1,4 миллион тонна гўшт етиштирилиши, ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 4,9—5 ва ўн иккинчи беш йилликда 5,3—5,4 миллион тонна сут етиштирилиши таъминлансин. Сут ва гўшт етиштиришга мўлжалланган чорвачилик маҳсулдорлиги анча оширилишига эришилсин. Қўйчилик, айниқса майин жун берадиган қўйчилик ривожлантирилсин.

Ўн йилликда 820 минг гектар суғориладиган ер ишга туширилиб, саҳро ва яримсаҳро районларида камида 22 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин. Қизилқум саҳросида ерларни суғориш ишлари, шунингдек, қишлоқ хўжалиги учун мўлжалланган группа водопровод тармоқлари қурилиши ишлари давом эттирилсин. Суғориладиган ерларда соя етиштиришга ихтисослаштирилган зоналар барпо этилсин ва соя етиштиришга ихтисослаштирилган совхозлар комплекс қурилиши амалга оширилсин.

Ўн йилликда давлат ресурслари хомашёсидан гўшт ишлаб чиқариш камида 1,5 баравар, сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1,4 баравар, пишлоқ ишлаб чиқариш 1,5 баравар кўпайтирилсин.

Грузия ССРда. Чой, узум, лимон, мандарин ва эртаги картошка етиштириш тез суръатларда ривожлантирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача камида 740 минг тонна, ўн иккинчи беш йилликда эса йилига 750—780 минг тонна дон, ўн биринчи беш йилликда йилига 700 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 880—900 минг тонна сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, ўн биринчи беш йилликда 1100 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 1400 минг тонна узум, ўн биринчи беш йилликда йилига камида 488 минг тонна чой барги, ўн иккинчи беш йилликда йилига 635 минг тонна чой барги етиштирилиши таъминлансин.

Ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,6—1,7 баравар кўпайтирилсин.

Ўн биринчи беш йилликда йилига ўртача 160 минг тонна миқдорида ва ўн иккинчи беш йилликда 215—220 минг тонна миқдорида гўшт (сўйилган вазнда), ўн биринчи беш йилликда йилига 710 минг тонна ва ўн иккинчи беш йилликда 830—850 минг тонна сут етиштирилиши таъминлансин. Моллар ва паррандалар маҳсулдорлиги янада оширилишига эришилсин.

Қишлоқ хўжалигининг техника билан таъминланиши кўп даражада яхшиланди. Машина-трактор паркининг состави сифат жиҳатидан янгиланди, деҳқончилик ва чорвачиликдаги ишларни механизациялаш даражаси ошди. Колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги ўсди.

Ерларни химиялаш ва мелиорациялаш жадал ривож топди. Кейинги ўн беш йил мобайнида қишлоқ хўжалигига минерал ўғит етказиб бериш 3 баравар кўпайди, суғориладиган ва захи кетказилган ерлар майдони 1,7 баравар кенгайди. Ишлаб чиқаришнинг саноат технологиясига асосланган ихтисослаштирилган чорвачилик комплекслари ва йирик паррандачилик фабрикалари ишга туширилмоқда, юксак самарали хўжаликлараро ва агросаноат корхоналари ҳамда бирлашмалари ривожлантирилмоқда.

Қишлоқ хўжалигига хизмат қиладиган янги тармоқлар: чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги, қишлоқ қурилиши, омихта ем ва микробиология саноати барпо этилди; қишлоқ хўжалик машинасозлиги янада ривож топди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотини тайёрлаш, сақлаш ва қайта ишлаш билан алоқадор тармоқларнинг ишлаб чиқариш қувватлари оширилди. Саноат озиқ-овқат тармоқларининг асосий ишлаб чиқариш фондлари кейинги ўн беш йил ичида 2,7 баравар кўпайди.

Илм-фаннинг энг янги ютуқлари колхоз ва совхозлар практикасига актив жорий этилмоқда. Деҳқончиликнинг тупроқни ҳимоя қилиш системаси, қишлоқ хўжалик экинларининг серҳосил навлари ва гибридлари, ишлаб чиқаришнинг илғор технологиялари ва меҳнатни ташкил этиш формалари тобора кенг қўлланилмоқда.

Колхоз ва совхозларни кадрлар билан таъминлашда муҳим ижобий ўзгаришлар рўй берди. Қишлоқда олий ва ўрта махсус маълумотли 1,8 миллион мутахассис ва салкам 4,5 миллион тракторчи-машинист ва автомобиль ҳайдовчиси ишлаб турибди. Бошқа оммавий касбларнинг юқори малакали ходимлари кўпайди.

Қишлоқдаги социал-маиший турмуш шароитларини яхшилаш учун кўп иш қилинди. 1965 йилга нисбатан совхозлардаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 1980 йилда 2 баравар, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 2,3 баравар кўпайди; қишлоқ меҳнаткашларининг пенсия таъминоти яхшиланди. Шу давр ичида қишлоқ жойларда жами саҳни қарийб 500 миллион квадрат метр келадиган уй-жой, 2,6 миллион ўринли мактабгача тарбия муассасалари, 7,7 миллион ўринли клублар ва маданият уйлари фойдаланиш учун топширилди.

Кейинги йиллар мобайнида об-ҳаво шароитларининг ноқулай келганлиги сабабли рўй берган маълум қийинчиликларга қарамай, партия аграр сиёсатини амалга ошириш тадбирлари кўрилганлиги туфайли ўнинчи беш йилликда қишлоқ хўжалик маҳсулоти ялпи ҳосилини етиштиришни йилига ўрта ҳисобда 124 миллиард сўмлик миқдорда ёки КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан аввалги беш йилликка нисбатан 1,5 баравар кўпайиши таъминланди.

Мамлакатда дон етиштириш анча кўпайди, унинг йиллик ўртача ялпи ҳосили 130 миллион тоннадан 205 миллион тоннага етди, гўшт етиштириш (сўйилган вазнда) 9,3 миллион тоннадан 14,8 миллион тоннага, сут етиштириш 65 миллион тоннадан 93 миллион тоннага, тухум етиштириш 29 миллиард донадан 63 миллиард донага етди. Мева-сабзавот маҳсулоти етиштириш анча миқдорда: сабзавот 1,6 баравар, мева резавор 2,6 баравар ва узум 2 баравар кўпайишига эришилди.

Мана шуларнинг ҳаммаси мамлакат аҳолиси 1965 йилга нисбатан 35 миллион киши кўпайган бир шароитда озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмол қилиш даражасини анча ошириш имконини берди. Ҳамма жойда аҳолини ғалла, нон-булка ва макарон маҳсулотлари, қанд-шакар билан узлуксиз таъминлаш йўлга қўйилди. Гўшт ва гўшт маҳсулотларини истеъмол қилиш аҳоли жон бошига ўрта ҳисобда 41 процент, сут ва сут маҳсулотлари истеъмол қилиш 25 процент, тухум истеъмол қилиш 1,9 баравар, сабзавот истеъмол қилиш 35 процент кўпайди. Совет кишисининг овқатланиш рациони калориялилиги жиҳатидан физиологик нормаларга мувофиқ келади.

Энди партия мамлакатнинг юксалган иқтисодий потенциалидан фойдаланиб аҳолини ҳамма турдаги озиқ-овқат билан имкони борича қисқа муддатларда барқарор таъминлашни йўлга қўйиш, совет кишиларининг овқатланиш структурасини энг қимматли маҳсулотлар ҳисобига анча яхшилаш вазифасини қўймоқда.

Ўн биринчи беш йилликда аҳолининг ғаллага, жуда хилма-хил нон-булка ва макарон маҳсулотларига, картошка ва қанд-шакарга бўлган эҳтиёжларини қондириш билан бир қаторда ёрма, кондитер маҳсулотлари, маргарин, тухум ва балиқ сингари маҳсулотларга бўлган талабини тўла-тўкис қондириш, гўшт, сут, ўсимлик ёғи ва мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш белгиланмоқда.

Ўн иккинчи беш йилликда маҳсулот етиштиришни янада кўпайтириш асосида гўшт, ўсимлик ёғи, сабзавот истеъмолини анча ошириш кўзда тутилади.

Ўн иккинчи беш йилликнинг охирига бориб, аҳоли жон бошига асосий озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш тахминан қуйидагича бўлади: гўшт ва гўшт маҳсулотлари 70 килограмм, балиқ маҳсулотлари — 19 килограмм, сут ва сут маҳсулотлари 330—340 килограмм, тухум 260—266 дона, ўсимлик ёғи 13,2 килограмм, сабзавот ва полиз маҳсулотлари 126—135 килограмм, мева ва резавор 66—70 килограмм, картошка — 110 килограмм, қанд-шакар — 45,5 килограмм, нон маҳсулотлари — 135 килограмм. Бу — маҳсулотлар истеъмол қилишнинг мамлакат бўйича ўртача даражасидир. Конкрет регионлар бўйича у табиий-иқлим шароитларини миллий анъаналар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб белгиланади.

СССР озиқ-овқат программасини амалга оширишнинг асосий йўналишлари:

агросаноат комплексини пропорционал ва мувозанатли ривожлантиришдан, унинг ҳамма тармоқларида бошқаришни, планлаштиришни ва иқтисодий рағбатлантиришни такомиллаштиришдан, ишлаб чиқаришни юксак пировард натижаларга эришишга максимал равишда сафарбар этишдан;

қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини изчиллик билан интенсивлаш, ердан ғоят самарали фойдаланиш, моддий-техника базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, фан ва илғор тажриба ютуқларини жадал жорий этиш асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг юксак суръатларини таъминлашдан;

агросаноат комплексининг ишлаб чиқариш-техника потенциалидан фойдаланишни бутун чоралар билан яхшилашдан, капитал маблағ ва моддий ресурслар самарадорлигини анча оширишдан, хўжаликлараро ва тармоқлараро алоқаларни кенгайтириш асосида ихтисослаштириш ҳамда марказлаштиришни ривожлантиришдан;

иқтисод ва тежамкорлик учун курашишдан, маҳсулот етиштириш, қайта ишлаш ва асрашнинг илғор технологиясини кенг жорий этиш, ташишни ихтисослаштирилган транспорт ёрдамида ташкил этиш йўли билан қишлоқ хўжалик маҳсулотининг нобуд бўлишини қисқартириш ва сифатини оширишдан;

қишлоқдаги социал-маиший турмуш шароитларини янада яхшилашдан иборат.

Колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Партия, совет ва хўжалик органларининг куч-ғайратлари барча хўжаликларда меҳнат унумдорлиги муттасил ўсишини таъминлашга, уларнинг фаолиятини қатъиян яхшилашга, зарар кўраётган ҳамда паст рентабелли колхоз ва совхозлар экономикасини юксалтиришга қаратилиши лозим.

Озиқ-овқат ресурсларини тўлдириш учун шароит бўлган ҳамма жойда корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, шу тариқа ишчи ва хизматчилар умумий овқатланишининг гўшт, сут, сабзавот ва картошкага бўлган эҳтиёжларини имкони борича яхшироқ таъминлаш керак. Гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликлари, коллектив боғдорчилик ва деҳқончилик имкониятларидан кенг фойдаланилсин.

Озиқ-овқат проблемаси — ҳам хўжалик жиҳатидан, ҳам сиёсий жиҳатдан шу ўн йилликнинг марказий проблемасидир. Йиллик планларни ҳамда умуман ўн биринчи беш йиллик планни тўла ва ошириб бажариш бу проблемани муваффақиятли ҳал этишнинг гаровидир.

СССРнинг Озиқ-овқат программаси вазифаларини бажариш — умумхалқ ишидир, барча партия, совет ва хўжалик органларининг, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, колхоз ва совхозлардаги, агросаноат комплексининг бошқа корхоналаридаги барча меҳнаткашларнинг, ҳар бир совет кишисининг энг биринчи бурчидир.

II. Озиқ-овқатнинг асосий турларини ишлаб чиқариш. Озиқ-овқат маҳсулотлари савдосини ташкил этиш

Дон ва уни қайта ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқариш. Озиқ-овқат программасида дон етиштиришни жадал ва барқарор кўпайтириб бориш қишлоқ хўжалигидаги энг муҳим проблема эканлиги таъкидланади.

Вазифа — яқин йилларда мамлакатнинг озиқ-овқат ва ем бўладиган юқори сифатли донга ўсиб бораётган эҳтиёжларини таъминлашдан, доннинг зарур давлат резервлари ва уни экспорт қилиш ресурслари бўлишига эришишдан иборат.

Дон экинлари экиладиган майдонларнинг барқарорлиги сақланиб қолган бир шароитда ҳамма жойда ҳосилдорликни ошириш — дон етиштиришни кўпайтиришнинг асосий йўлидир. Ўн йил мобайнида дон экинлари ҳосилдорлигини гектар бошига 6-7 центнер кўпайтириб, уни 1990 йилгача 21—22 центнерга етказиш зарур.

Ўн биринчи беш йилликда дон етиштиришни йилига ўрта ҳисобда 238—243 миллион тоннага ва ўн иккинчи беш йилликда 250—255 миллион тоннага етказиш мўлжалланмоқда.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига ва Министрлар Советларига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига, колхоз ва совхозларга дон ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини кўпайтириш, унинг сифатини ошириш ва нобудгарчиликни қисқартириш юзасидан зарур чораларни амалга ошириш таклиф қилинди.

Қозоғистон ССР, Шимолий Кавказ, Поволжье хўжаликларида, Урал ва Сибирнинг дашт районлари, Украина ССРнинг жанубий районлари хўжаликларида юқори сифатли қаттиқ ва кучли нав буғдой донининг ялпи ҳосилини муттасил кўпайтиришга эришилсин.

РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасида, Волга бўйида, Украина Полесьесида, Белоруссия ССРда ва Балтика бўйи республикаларида кузги жавдар дони етиштиришни барқарор кўпайтириш таъминлансин.

Пивопазлик учун яроқли товар арпа нави етиштириладиган барча зоналарда унинг ялпи ҳосили кўпайтирилсин.

Даставвал РСФСРнинг Марказий—Қоратупроқ районидаги ва Ноқоратупроқ зонасидаги, Поволжье, Жанубий Урал, Ғарбий Сибирдаги, Украина ССР ва Қозоғистон ССРдаги колхоз ҳамда совхозларда тариқ билан гречиханинг ҳосилдорлиги ва ялпи ҳосили кўпайтирилсин.

Ембоп дон ресурсларини кўпайтириш учун арпа ва сули етиштиришни кўпайтириш билан бир қаторда маккажўхорининг катта имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланилсин. 1985 йилда маккажўхори донининг ялпи ҳосили камида 17 миллион тоннага ва 1990 йилда 20 миллион тоннага етказиш таъминлансин Украина ССР, Молдавия ССР, Шимолий Кавказ, Қуйи Поволжье, РСФСРнинг Марказий—Қоратупроқ районининг жануби, Қозоғистон ССР, Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларининг колхоз ва совхозларида маккажўхори дони етиштиришни тобора ихтисослаш ҳамда концентрациялаш тадбирлари амалга оширилсин. Шу экин экилган жамики майдонларда уни етиштириш ва ўриб-йиғиб олишнинг саноат технологияси жорий этилсин.

1985 йилда дуккакли дон экинлари 12—14 миллион тонна ва 1990 йилда 18—20 миллион тонна миқдорида етиштирилиши таъминлансин. Поволжьеда, РСФСРнинг Марказий — Қоратупроқ ва Марказий районлари, Украина ССРда, Белоруссия ССР ва Қозоғистон ССРда шу экинларнинг ялпи ҳосили анча кўпайтирилсин.

Конкрет табиий-иқтисодий шароитларга асосланиб, деҳқончиликнинг илмий асосланган системаларини жорий этиш ва ўзлаштириш таъминлансин. Ўн биринчи беш йилликда донли экинлар уруғчилиги саноат асосига ўтказилсин. Янги серҳосил навлар ва гибридларни ишлаб чиқаришга жорий этиш жадаллаштирилсин. Дон ва дуккакли дон экинларининг эҳтиёт фондлари ҳамда кейинги йилга ўтадиган уруғлик фондлари зарур миқдорларда вужудга келтирилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига дон экинларига солиш учун минерал ўғитлар етказиб беришни 1985 йилда 1980 йилга нисбатан камида 1,7 баравар ва 1990 йилда икки баравар кўпайтириш топширилди. Ўғитларнинг ошган ресурслари асосан товар дон ҳосили энг кўп ортишини таъминлаётган зоналарга юборилсин.

Дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтира бориб, овқатбоп ва ембоп донни, нон ва ғалла маҳсулотларини тежаб-тергаб ҳамда авайлаб сарфлаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш зарур.

Программада давлат ресурслари донидан ун, ёрма ва макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариш топшириқлари белгиланган.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш. Ўн биринчи беш йилликда гўшт (сўйилган вазнда) етиштиришнинг ўртача йиллик миқдорини 17—17,5 миллион тоннага ва ўн иккинчи беш йилликда 20—20,5 миллион тоннага, сут етиштиришни ўн биринчи беш йилликда 97—99 миллион тоннага ва ўн иккинчи беш йилликда 104—106 миллион тоннага; тухум етиштиришни ўн биринчи беш йилликда 72 миллиард донага ва ўн иккинчи беш йилликда 78—79 миллиард донага етказиш вазифаси қўйилмоқда.

Программада таъкидланадики, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар ва совхозлар чорва туёғини ўстириш ва уларни сақлаб қолиш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, ҳамма жойда чорвачилик ишларини юритишнинг интенсив методларига ўтишни ҳамда чорва ва парранда барча турларининг маҳсулдорлиги анча оширилишини таъминлашлари керак. Чорвачилик фермалари ва комплекслари малакали кадрлар билан мустаҳкамлансин.

Селекция-наслчилик ишлари даражасини ошириш зарур. Наслчилик хўжаликлари тармоғи кенгайтирилсин. Зотли молларнинг ресурсларидан оқилона фойдаланилсин. Молларни урчитиб кўпайтириш яхшилансин ҳамда улардан насл олиш кўпайтирилсин. Чорва ва парранда касалланиб, нобуд бўлишини камайтириш имконини берадиган ветеринария-профилактика тадбирлари системаси амалга оширилсин. Давлат ветеринария хизматининг, шунингдек биологик препаратлар ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг моддий базаси кенгайтирилиб, мустаҳкамлансин.

Мол гўшти етиштиришни жадал ўстириш гўшт ресурсларини кўпайтиришнинг асосий йўналиши бўлиб қолиши керак. Мол гўшти (сўйилган вазнда) етиштириш 1985 йилда камида 7,8 миллион тоннага ва 1990 йилда 9,5 миллион тоннага етказилсин. Колхозлар, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда қорамолларни етиштириб, сўқим қилиш ишларини асосан хўжаликларда етиштирилган ем-хашак ҳисобига таъминлаган ҳолда саноат асосига изчиллик билан ўтказиш давом эттирилсин. Сўқимга боқиш муддатлари қисқартирилсин, бузоқларнинг вазни юқори кондицияга — камида 400—500 килограммга етганда реализация қилинишига эришилсин. Чорва моллар асосан кўк ўтлардан, хашакдан, ширали озуқадан, шунингдек озиқ-овқат саноатининг чиқинди маҳсулотларидан фойдаланиб, сўқим қилинсин ва ҳайдаб боқилсин.

хозларнинг ишига ҳадеб майда-чуйда аралашишга йўл қўйилмасин

Қишлоқ хўжалигида капитал маблағлар сарфлаш ҳамда асосий моддий ресурсларни сарфлашнинг норматив планлаштириш методини жорий этиш тадбирлари амалга оширилсин.

Колхозлар ва совхозларнинг планларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг зарур рентабеллигини таъминлаш, аввало унинг таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш юзасидан конкрет тадбирлар кўзда тутилсин.

Ишлаб чиқаришни моддий рағбатлантириш соҳасида. Корхоналар ва коллективларни, агросаноат комплекси барча бўғинларининг раҳбарлари ва мутахассисларини рағбатлантиришнинг асосий формаси ишнинг пировард юксак натижаси учун рағбатлантиришдан иборат бўлмоғи керак.

Колхозлар ва совхозларга хизмат кўрсатадиган ташкилотлар ва корхоналарда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтирганлик учун рағбатлантириш кенг қўлланилсин. Агросаноат бирлашмаларининг қайта ишлаш корхоналарида колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотлари ходимларини маҳсулот етказиб бериш ҳажмини оширганлиги ва сифатини яхшилаганлиги учун моддий рағбатлантириш фонди тузилсин.

Колхозчилар, совхоз ходимлари меҳнатига натура тарзида ҳақ тўлаш миқдори, аввало дон, сабзавот-мева маҳсулотлари ва озуқа тариқасида ҳақ тўлаш миқдори оширилсин.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, СССР «Госкомсельхозтехника»си, СССР Тайёрлаш министрлиги, СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ҳамда ВЦСПС агросаноат комплекси тармоқларида меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш методларини ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар, токи бу методлар ходимларнинг иш ҳақи миқдорининг қишлоқ хўжалиги йилининг пировард натижалари билан маҳкам алоқада бўлишини таъминласин. Бригада пудрати асосида ишлаш, шунингдек, маҳсулот ишлаб чиқарганлиги учун меҳнатига аккорд-мукофотли ҳақ олувчи звенолар иши тажрибаси ёйилсин. Бунда оммавий касбдаги ходимлар, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида юқори натижага эришишдан моддий манфаатдорлигини янада ўстириш юзасидан тадбирлар амалга оширилсин.

Ўн биринчи беш йилликда чорвачиликда банд бўлган ходимларга шу хўжаликда узлуксиз стажи учун қўшимча ҳақ тўлаш системаси жорий этилиб, улар учун қўшимча отпуска белгилансин.

VIII. СССР Озиқ-овқат программасини амалга оширишда Иттифоқдош республикаларнинг асосий вазифалари

СССР Озиқ-овқат программасини амалга оширишга ҳар бир иттифоқдош республика мумкин қадар кўпроқ ҳисса қўшмоғи керак. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш, бундай маҳсулотларни умумиттифоқ фондига етказиб бериш планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари керак.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг, озиқ-овқат саноати ва агросаноат комплекси бошқа тармоқларининг самарадорлигини ошириш учун мавжуд имкониятлар ва резервлардан ҳар томонлама фойдаланиш, ишлаб чиқариш-техника потенциали мумкин қадар кўпроқ самара беришига эришиш лозим. Республикалар, ўлкалар ва областларнинг партия ва совет органлари аҳолининг озиқ-овқат билан пухта таъминланиши, энг аввало жойларда бу маҳсулотни ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳисобига таъминлаш учун тўла равишда жавобгардирлар.

СССР Озиқ-овқат программасини амалга ошириш бўйича 1990 йилгача бўлган давр учун иттифоқдош республикаларнинг қуйидаги асосий вазифалари белгилаб қўйилсин.

Россия Совет Федератив Социалистик Республикада ўнбиринчи беш йилликда йилига ўртача 134—136 миллион тонна миқдорида, ўн иккинчи беш йилликда 140—142 миллион тонна муқдорида дон етиштирилиши таъминлансин, 1990 йилда қанд лавлаги ялпи ҳосили ўнинчи беш йилликдаги ўртача етиштирилган ҳосилга нисбатан тахминан 1,3 баравар, кунгабоқар уруғи етиштириш 1,5 баравар, картошка етиштириш 1,2 баравар, сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштириш 1,4 баравар, мева ва резавор мева етиштириш 1,4 баравар, узум етиштириш 2,6 баравар кўпайтирилсин. 1990 йилда рапс уруғи етиштириш тахминан 1 миллион тоннага етказилсин.

Ўн йилликда ҳамма турдаги ем-хашак етиштириш 1,3—1,4 баравар кўпайтирилсин.

Сут ва гўшт етиштиришга мўлжалланган чорвачиликни интенсивлаш даражаси оширилсин. Ўн йилликда ҳар бош сигирдан ўртача соғиб олинадиган сут 600—700 килограмм кўпайтирилсин.

Ўнбиринчи беш йилликда йилига ўртача (сўйилган вазнда) 8,4—8,7 миллион тонна гўшт, ўн иккинчи беш йилликда йилига ўртача 9,8—10 миллион тонна гўшт, ўнбиринчи беш йилликда ҳар йили ўртача 50—52 миллион тонна сут, ўн иккинчи беш йилликда эса йилига ўртача 53—54 миллион тонна сут етиштирилиши таъминлансин.

РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасида ерларни мелиоратив жиҳатдан яхшилаш ишлари давом эттирилсин, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни тез кўпайтиришнинг комплекс чора тадбирлари амалга оширилсин.

Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида ана шу районларнинг аҳолисини шу ернинг ўзида етиштирилган озиқ-овқат билан ишончли таъминлаш мақсадида қишлоқ хўжалиги ҳамма тармоқлари самарадорлигининг оширилиши таъминлансин.

Марказий Қоратупроқли районда ва Шимолий Кавказда деҳқончилик, чорвачилик ва боғдорчиликни янада интенсивлаш чоралари амалга оширилсин.

Волга бўйида ерларни суғоришни ривожлантириш базасида дон, ем-хашак, сабзавот, полиз маҳсулотлари, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш анча кўпайтирилсин.

Ўн йилликда суғориладиган 3,3 миллион гектар ер ишга туширилсин, 3,7 миллион гектар ернинг захи қочирилсин.

Саратов областида Комсомольск ва Приволжск, Волгоград областида Городишченск суғориш системалари, шунингдек, Краснодар системаси қурилиши тугаллансин. Катта Ставрополь канали қурилиши давом этирилсин, унинг зонасида, шунингдек, Куйбишев областининг Спасск массивида суғориладиган ерлар майдони кенгайтирилсин. Қолмиқ АССРдаги Шимол, Краснодар ўлкасидаги Отрадненск, Саратов областидаги Варфоломеев ва Олтой ўлкасидаги Чориш группа водопроводлари ишга туширилсин. Кулчиндин чўли ва Баробин паст текислигида ерларни мелиорациялаш тезлаштирилсин. Обь дарёси манбалари ҳисобига Қорасук дарёсининг сувини кўпайтириш ишлари амалга оширилсин.

Ўн йилликда қанд лавлагидан шакар ишлаб чиқариш 1,9—2 баравар, давлат ресурсларидаги хом ашёдан мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 1,5—1,6 баравар, ўсимлик мойи ишлаб чиқариш камида 2,5 баравар, гўшт етиштириш 1,3 баравар, пишлоқ ишлаб чиқариш 1,5—1,6 баравар, шунингдек картошка маҳсулотлари ишлаб чиқариш 100—110 минг тонна кўпайтирилсин.

Украина ССРда ўнбиринчи беш йилликда йиллик ўртача дон етиштириш 51—52 миллион тоннага, ўниккинчи беш йилликда 53—54 миллион тоннага, қанд лавлаги етиштириш ўнбиринчи беш йилликда йилига 57 миллион тоннага, ўниккинчи беш йилликда йилига 60 миллион тон-

СССР 60

ҚАРДОШЛАР МУСОБАҚАСИ —ЗАФАРЛАР ГАРОВИ

КПСС XXVI съезди қарорлари, партия Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентда ўтказилган тантаналарда сўзлаган илҳомбахш нутқидан амалий хулосалар чиқариб олган Ўзбекистон ССРнинг Ўзбекистон райони, Тожикистон ССРнинг Хўжанд райони меҳнаткашлари анъанавий социалистик мусобақани қизгин давом эттирмоқдалар. Ўзбекистонликлар 55 минг тонна, хўжандликлар 42,5 минг тонна пахта тайёрлашга, сортнинг юқори бўлишини таъминлашга аҳд қилдилар. Қуйида ўзбек ва тожик мусобақадошларининг ишлари ҳақида ҳикоя қилинади.

БИРОДАРЛИК РАМЗИ

А. ПАЙҒАМОВ,
Ўзбекистон район партия комитетининг биринчи секретари

РАЙОНИМИЗ меҳнаткашлари узоқ йиллардан буён Тожикистон ССРнинг Хўжанд райони меҳнат аҳли билан анъанавий социалистик мусобақани давом эттириб келмоқдалар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг республикамизга Ленин ордени топширилишига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган амалий хулосалар 1982 йилги мусобақамизнинг туб негизини ташкил этади. Биз ички имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, она-Ватанга 55 минг тонна юқори сорт пахта етказиб бериш мажбуриятини олдик. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг даъватига районимиз пахтакорларининг амалий иш билан берган илк жавоби шу бўлади. Мусобақадош тожик оғайниларимизнинг 42,5 минг тонна «оқ олтин» тайёрлашга аҳд қилганликлари бизни чексиз қувонтирди.

Партиямиз таъкидлаганидек, мусобақанинг «Самарали ва сифатли ишлайлик!» деган шиори — жамоат бойлигига оқилона муносабатда бўлиш, барча мавжуд ресурслардан, ишлаб чиқариш потенциалидан моҳирона ва энг кўп самара олинадиган қилиб фойдаланиш, энг кам сарф-харажат билан юқори натижаларга эришиш демакдир. Биз ана шу қоидага амал қилиб, районимизда пахта, пилла, дон, хусусан маккажўхори дони, чорва, сабзавот, мева-узум, полиз маҳсулотлари етиштиришни ҳам кескин кўпайтириш, сорти ва сифатини яхшилаш чораларини кўрмоқдамиз, бу борада мусобақадошларимиз [illegible]

[illegible] ўз вақтида озиқлантирилган, суғорилган ва чопиқ қилинган тақдирдагина юксак самарага эришиш мумкин. Социалистик мусобақа жараёнида шунга тўла амал қиляпмиз. 50—60 центнерчилик ҳаракатининг ташаббускорлари Ғафур Ғулом номли колхоздан А. Раҳмонов, С. Худойқулов, А. Раимов, «Ғаниобод» совхозидан Р. Мусаев, И. Маҳмудовлар бошлиқ бригадаларнинг пахтакорлари ғўза парвариши мусобақасида байроқдор бўл[illegible]

[illegible] моқдалар. Районимизда машъал бригадалар сони элликтадан ошиб кетди.

Лекин ишимизда ҳали жиддий камчиликлар бор. Ғўза парваришида орқада қолаётган, ҳамма майдонларда, хусусан чигит қайта экилган карталарда ниҳолларнинг текис бўлишини таъминламаган, яганалашни чўзиб юбораётган хўжаликлар, бўлимлар, бригадалар оз эмас. Бу нуқсонларни тезда бартараф этишимиз керак.

Социалистик мусобақа шундай қудратли кучки, унинг ёрдамида мураккаб муаммоларни тез ва муваффақиятли ҳал қилиш, янгиликлар ва прогрессив усулларни дадиллик билан ҳаётга татбиқ этиш, ва ниҳоят, юқори самарадорликка эришиш мумкин. Районимиз пиллакорлари орасида ҳар қути курт уруғидан 100 — 120 килограммдан «кумуш тола» хирмони кўтариш мусобақаси тобора авж олдириляпти. Яқин фурсатда давлатга 550 тонна пилла топшириб, мусобақага якун ясаймиз, ғолибларни меҳнатларига яраша рағбатлантирамиз.

Социалистик мусобақанинг илк самаралари ҳақида гап борганда паррандабоқарларимизнинг муваффақиятларини тилга оламиз. Улар давлатга салкам икки миллион дона тухум топшириб, тўрт ойлик планни ошириб бажардилар. Лекин 4 миллион 356 минг дона тухум тайёрлаш учун паррандалар сонини кўпайтиришимиз чикимга [illegible]

[illegible] Ҳозир барча касб эгалари ўз соҳалари бўйича қабул қилинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун зўр ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

1982 йилги мажбуриятларимиз катта. Лекин уни тўла ва ортиғи билан бажариш мумкин. Бунинг учун барча имкониятларга эгамиз. Юксак марраларни эгаллаб, синовдан аъло баҳолар билан ўтамиз. Мусобақадош дўстларимизга ҳам шундай муваффақиятлар тилаймиз!

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Ж. ШОКИРОВ,
Хўжанд район партия комитетининг биринчи секретари

П[illegible]

[illegible] пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, сорти ва сифатини яхшилаш, таннархини камайтириш, шундай қилиб, маҳсулотлар тайёрлаш давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни ўз вақтида ва сифатли қилиб бажаришдир.

Хўжанд — Ўзбекистон районлари ўртасидаги социалистик мусобақа шартномаси имзоланган пайтда ички имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланиш йўли билан маҳсулотлар таннархини камайтириш рентабелликни ошириш, хўжаликлар экономикасини мустаҳкамлаш, халқ турмуш фаровонлигини янада яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор берилган. Эндиликда эса оқ пахтанинг ҳам, ингичка толали пахтанинг ҳам сортини кескин кўтариш мусобақа шартномасининг энг муҳим моддаларидан бири бўлиб қолди. Мусобақадош ўзбек оғайниларимиз билан маслаҳатлашиб, бу йил ҳар икки районда тайёрланадиган ялпи пахтанинг камида 90 проценти биринчи сорт бўлишини таъминлашга аҳдлашиб олдик. Шу мақсадда пахтанинг серҳосил, эртапишар, узун ва нафис тола берадиган навлари чигитини экдик. Агротехника қоидаларига тўла амал қилган ҳолда ҳар гектар майдонда 135—145 минг тупгача ўсимлик бўлишини таъминладик.

Пахтадан юқори ҳосил олиш учун нималар қилиш керак? Мавжуд ғўза тупларини меҳр билан парваришлаб, пахта йиғим-терими мавсуми охиригача тўла сақлаб қолишимиз зарур. Айни кезда ҳар туп ғўзада кўзда тутилган миқдорда эртаги ҳосил нишоналари тўпланишини таъминлашимиз шарт. Шуни кўзда тутиб, хўжаликларда карталар механизаторлар, сувчилар, чопиқчилар, химизаторларга бириктиб қўйилмоқда. Улар ҳар туп ниҳол тақдири учун жавоб берадилар.

Бу йилги шароитда озиқлантиришни эртароқ тугаллаш тақозо этиляпти. Амалда шундай бўлмоқда. Культивация пайтида ҳар гектар ер ҳисобига тупроқ картограммасига риоя қилинган ҳолда нормадаги азотли, фосфорли ўғитлар 12—15 тонна органик ўғитларга аралаштирилиб, қатор ораларига солиняпти. Йиллик ўғит нормаси учинчи комплекс парваришда охиригача бериб бўлинади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, барча хўжаликларда ҳар гектар пахта майдони ҳисобига камида 30 тонна органик [illegible]

[illegible] шундай ташаббус билан чиқдилар. Районимизнинг донгдор пахтакорлари Х. Бобожонов, О. Эргашева, А. Нурматов, Ҳ. Маҳкамовлар бошлиқ бригадалари ташаббусини қўллаб-қувватладилар. Шундай қилиб, 55—60 центнерчи бригадалар сони 106 тага етди. Партия ташкилотлари уларнинг ибратли ишларини пропаганда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали кенг оммалаштириб, ҳамманинг мулкига айлантирмоқдалар.

Районимиз бўйича тайёрланадиган ялпи пахтанинг 25 минг тоннасини машиналарда теришга қарор қилганмиз. Ғўза парвариши машина терими назарда тутилган ҳолда олиб борилмоқда. СССР Олий Совети депутати Ҳайринисо Бўтаева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Дилбар Нурматова районимизнинг барча механизаторларига ўзларининг ғўза парвариши ва машина теримида орттирган бой тажрибаларини ўргатяптилар. Бир кунда икки кунлик дала ишлари нормасини бажариш ҳамманинг шарафли бурчига айланди. Юбилей йилида 42,5 минг тонна «оқ олтин» тайёрлаш, ўтган йилги боқимандани узиш учун нималар қилиш керак бўлса, ҳаммасини қиламиз.

Беш йилликнинг иккинчи йилида 5780 тонна гўшт, 10350 тонна сут, 22 миллион 650 минг дона тухум, 300 тонна жун ва бошқа хил чорва маҳсулотлари тайёрлашимиз, озуқа базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлашимиз керак. Чорвадорларимиз, ем-хашак тайёрлаш бригадаларининг аъзолари бедапоялар ҳосилдорлигини ошириш, маккажўхоридан катта хирмон кўтариш учун курашмоқдалар. Пиллакорларимиз она-Ватанга 400 тонна «кумуш тола», маккажўхорикорларимиз 1450 тонна «қаҳрабо дон» етказиб берадилар. Сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева-узум тайёрлаш ўтган йилдагидан анча кўпайтирилади.

Районимиз меҳнаткашлари Тожикистон Компартияси Марказий Комитети раҳбарлигида қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтираётган экан, бу ғалабада мусобақадош ўзбек дўстларимизнинг ҳам муносиб улушлари бор деб биламиз. Партия ташкилотларимиз мусобақани янада кучайтириш, дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун бундан кейин ҳам ўз фаолиятларини кучайтиравердилар.

Республикамиз бўйлаб

ТЕЗКОРЛИК БИЛАН

Андижон ип газлама комбинатининг Марҳамат районидаги филиали коллективи ишлаб чиқариш қувватларини тезкорлик билан ўзлаштирмоқда. Яқингинада, ўтган йилнинг охирларида ишга туширилган фабрика ҳозир кунига 42 минг метрдан газлама ишлаб чиқармоқда. Бу ердаги 572 та тўқув дастгоҳининг ҳаммаси узлуксиз ишлаб турибди. Маҳсулот сифати яхшиланяпти. Корхонада СССР 60 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш ҳаракати авж олиб кетган. Маннопжон Аброров, Ҳакимжон Қаҳҳоров, Юсуфжон Тўхтаев бошлиқ бригадалар смена нормаларини 140—160 процентдан бажариб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Марҳаматлик тўқувчилар шонли юбилейгача 10 миллион метрдан кўпроқ сифатли газлама ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

ЯНГИ СОВХОЗ

Қорақалпоғистонда дастлабки ихтисослаштирилган йилқичилик совхози ташкил этилди. Бу совхозга «Оқдарё» деб ном берилди. Тўқайзор, даштликлар ва денгиз бўйларида отлар учун тўйимли озуқалар мавжуд. Бу совхозда қўйчилик билан бир қаторда йилқичилик ҳам ривожланади. Янги совхозда от спорти мактаблари учун тулпорлар етказиб берилади ҳамда қимиз тайёрланади. Бу хўжаликка Орол денгизи соҳилларидан 80 минг гектардан ортиқ майдон ажратиб берилди.

Қаюм МУРТАЗОЕВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитетининг раиси Қаюм Муртазоев оғир касалликдан кейин 1982 йил 25 май куни 56 ёшида вафот этди.

Қаюм Муртазоев 1926 йилда Ленинобод областининг Конибодом шаҳрида ишчи оиласида туғилди. 1948 йилдан КПСС аъзоси. Меҳнат фаолиятини 1942 йили Конибодом консерва заводида ишчиликдан бошлади. 1948 йили Фарғона давлат педагогика институтини тугатгач, комсомол ишида бўлди. 1952—1960 йилларда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари, биринчи секретари, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретарлигига сайланди. 1960 йилда партия ишига кўтарилди. Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, 1965 йилдан 1977 йилгача Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари бўлди. 1977 йилдан умрининг охиригача Қ. Муртазоев Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитетининг раиси бўлиб ишлади.

Ўзи меҳнат қилган барча лавозимларда Қ. Муртазоев партия сиёсатини қатъият билан собитқадам амалга ошириш йўлида юксак партиявийлик, катта ташкилотчилик қобилиятини кўрсатди.

Ўзига юксак талабчанлик, принципиаллик, шахсий камтарлик, одамларга сезгир ва ғамхўр бўлиш Қ. Муртазоевга хос фазилатлар эди. Шунинг учун у республика коммунистлари, барча меҳнаткашларининг катта ҳурмат-эътиборига сазовор бўлди. У КПСС XIX, XX, XXII, XXIII, XXIV, XXV съездларининг делегати, тўртинчи — тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати бўлган эди. Ўзбекистон Компартиясининг XI, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX ва XX съездларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат, тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

Қ. Муртазоевнинг меҳнатдаги хизматлари партия ва ҳукумат томонидан юксак баҳоланди. У Ленин, Октябрь Революцияси, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан мукофотланди, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилган эди.

Ажойиб коммунист, халқнинг содиқ фарзанди, талантли ташкилотчи, меҳрибон ўртоқ, ажойиб инсон Қ. Муртазоевнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Ш. Р. Рашидов, Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Ю. П. Максимов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. У. Умаров, Р. Х. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Б. Р. Раҳимов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Г. М. Орлов, И. К. Хусрутдинов, Б. А. Алламуродов, М. И. Иброҳимов, В. О. Козимов, Г. А. Аваков, Ё. Т. Зокиров, О. П. Апостолов, В. Г. Верхотуров.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОВЕТ КИШИСИ ТЎҒРИСИДА АСТОЙДИЛ ҒАМХЎРЛИК

КПСС Марказий Комитети май Пленумининг якунлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган доклади чет эл жамоатчилиги ва матбуотининг диққат марказида турибди.

Л. И. Брежнев, деб ёзади Болгариянинг **«Работническо дело»** газетаси, партия Марказий Комитетининг Пленумида Озиқ-овқат программасини кенг кўламда асослаб берди. Бу программа совет қишлоқ хўжалигини ва у билан боғлиқ тармоқларни ривожлантиришда туб бурилиш ясайди. Мазкур программа ўз характери ва кўлами жиҳатидан СССРнинг бутун халқ хўжалигини ривожлантиришни ва совет кишиларининг ҳаётий манфаатлари эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Чехословакиянинг **«Руде право»** газетаси Л. И. Брежнев докладини «Давлат Озиқ-овқат программасини ҳал этишга комплекс ёндашув» деган сарлавҳа остида эълон қилди.

«Нойес Дойчланд» (ГДР) қуйидагиларни ёзади: озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш анча кўпайтирилаётганлиги, совет деҳқонлари турмуш ва меҳнат шароитларида чуқур ўзгаришлар амалга оширилаётганлиги, колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги ўсаётганлиги КПСС-нинг аграр сиёсати чинакам илмий сиёсат эканлигидан яққол далолат беради. Айни вақтда, деб уқтиради газета, Совет Иттифоқи ривожланишининг ҳозирги босқичи қишлоқ хўжалиги, бутун совет экономикаси олдига янги-янги улкан ва масъулиятли вазифаларни қўймоқда. Л. И. Брежнев докладида ҳар томонлама асослаб берилган Озиқ-овқат программаси ана шу вазифаларни ҳал этишга қаратилгандир.

Куба радиоси Л. И. Брежнев докладини шарҳлаб совет Озиқ-овқат программаси — КПСС XXVI съезди белгилаб берган йўл — совет халқининг фаровонлигини ҳар тарафлама ошириш йўлининг мантиқий ва қонуниятли давомидир, деб таъкидлайди. **Пренса Латина** ахборот агентлиги Советлар мамлакати бунёдкорлик планларини амалга ошириш учун тинчлик зарур ва СССР бундан буён ҳам ўзининг мудофаа қобилиятини зарур даражада сақлаб туришга, халқаро кескинликни — сиёсий ва ҳарбий кескинликни юмшатиш учун қатъият ва собитқадамлик билан курашни давом эттиришга азму қарор берган, деб уқтиради.

Лондонда чиқадиган **«Таймс»** газетаси Москвадан олинган хабарда КПСС Марказий Комитети Пленумининг СССР экономикасини янада ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқтириб, Л. И. Брежневнинг доклади «Совет қишлоқ хўжалигида ғоят катта силжишлар» амалга оширилишидан дарак беради, деб ёзади.

(ТАСС, 25 май).

АНГЛИЯ—АРГЕНТИНА МОЖАРОСИ

Тэтчер ҳукумати жаҳон жамоатчилигининг хунрезликни тўхтатишга даъватларини назар-писанд қилмай, Англиянинг Жанубий Атлантикадаги интервенциячи гуруҳи қўмондонига Фолкленд (Мальвин) оролларида ҳарбий ҳаракатларни кучайтиришга кўрсатма берди. Англия мудофаа министри Нотт менинг ҳукуматим ўт очишни тўхтатиш эҳтимолини қатъий равишда рад этади, деди. «Биз тўхтаб қолиш ниятида эмасмиз», — деб таъкидлади министр.

Нотт Англия БМТ Хавфсизлик Кенгаши ўт очишни тўхтатиш тўғрисида резолюция қабул қилиш эҳтимолига йўл қўймаслигига ошкора шама қилди. Унинг сўзларига кўра, Англия — Аргентина можаросини бартараф этиш мақсадидаги музокаралар Фолкленд (Мальвин) оролларида Англиянинг мустамлака маъмурияти қайта тиклангандан кейингина бошланиши мумкин экан. Бош министр Тэтчер ҳам ана шундай ультиматум тарзидаги баёнотни берди. У Аргентина қўшинлари батамом таслим бўлиб, улар архипелагдан олиб чиқиб кетилмагунча можаронинг тинч бартараф этилиши эҳтимолини қатъиян рад этди.

Айни вақтда ороллардаги жанг ҳаракатлари тобора шиддатли тус олмоқда. Англия мудофаа министрлигининг хабар қилишича, кеча Англиянинг ҳажми 3.250 тонналик «Антелоп» ракета ташувчи фрегати чўктирилган. Англия шу билан архипелаг районида ўзининг мавжуд олтита фрегатидан иккинчисини йўқотди. «Эрроу» ва «Алакрити» деган яна икки фрегат жиддий шикастланиб, «ҳозирги пайтда ўт ичида қолган» деб хабар қилади Лондондаги «Таймс» газетасининг мухбири. Англия мудофаа министрлигининг вакили кеча Англия ҳарбий кемаларига ҳужум қилишда қатнашган Аргентинанинг саккиз самолёти уриб туширилди, деб даъво қилди. Мудофаа министри Нотт можаро районига Англиянинг тобора янги-янги ҳарбий кемалари келаётганлигини айтди. Унинг сўзларига кўра, Англия эскадрасининг шахсий состави 26 минг кишига етган. Би-Би-Си телекомпанияси янги келган кемалар орасида «Бристоль» крейсерини, бир қанча фрегатлар ва мадад кемаларини айтиб ўтади. Лондонда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетаси Англия ҳукумати мусодара қилган «Куин Элизабет 2» пассажир лайнери жанг ҳаракатлари районига келганлигини хабар қилади. Ана шу кема ичида 3 мингдан кўпроқ солдат бор.

«Дейли телеграф» газетасининг ёзишича, Шарқий Фолкленд (Соледад ороли)да плацдармни ишғол этган инглиз қўшинлари мудофаага ўтиб, ўз позицияларини бўсағаларини миналаштирмоқдалар ва тиканли симдан тўсиқлар қурмоқдалар.

Лондон матбуоти ҳозирги ҳукуматнинг мустамлакачилик муддаоларини қондириш йўлида ҳалок бўлган инглиз солдатларининг рўйхатларини эълон қилмоқда. Сўнгги расмий маълумотларга кўра, инглиз солдатларидан 74 киши ўлдирилган ва бедарак йўқолган. Бугун янги рўйхатларда 18 яшар инглиз йигитининг номлари келтирилган.

Аргентиналиклар ҳам катта талафот бермоқдалар. Инглиз самолётлари Фолкленд (Мальвин) оролларидаги Аргентина қўшинларининг асосий таянч базаси бўлган Порт-Стэнли (Пуэрто-Архентино)га яна ҳужум қилди.

Сўнгги маълумотларга кўра, инглизлар бундан беш кун аввал Англия десанти туширилган Соледад оролида жойлашган Гуз Грин деган жойдаги унча катта бўлмаган аэродромни босиб олишган. Аэродромнинг босиб олинганлиги Порт-Стэнлига ҳужум қилиш учун қўшимча имкониятлар вужудга келтиради, деб ҳисоблайди Си-Би-Эс телекомпанияси.

Аргентина ҳукумати, деб хабар қилади информация агентликлари, Лондоннинг Аргентинага қарши агрессиясини ошкора қўллаб-қувватлаётган Қўшма Штатлар билан «муносабатларни йиғиштириш» имкониятини кўриб чиқмоқда. Аргентина ташқи ишлар министри Никанор Коста Мендес унинг ҳукумати Пентагон назорат қилиб турган Америка мамлакатлараро мудофаа кенгашидан Аргентина ҳарбий ходимларини чақириб олиш тўғрисида қарор қабул қилганлигини айтди. Буэнос-Айреса Аргентинанинг Вашингтондаги барча миссияларини чақириб олиш тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинмоқда.

Аргентина миллий мудофаа министри А. Фруголи «Икки мамлакат ўртасидаги ҳарбий ҳаракатларга бошқа мамлакатлар ҳам жалб этилиши мумкин» деди. «Бахтга қарши, аҳвол шу қадар чигаллашиб кетдики, можарони кенгайтириш хавфи вужудга келиб қолди», — деб уқтирди у.

Аргентина, Никарагуа, Панама ва Венесуэла ташқи ишлар министрлари қабул қилган қўшма баёнотда Англия ҳукумати инглиз ҳарбий денгиз кучлари ва ҳарбий ҳаво кучларининг ҳаракат зонасини Рио-де-Ла-Плата қўрфазигача кенгайтириш тўғрисида қарор қабул қилганлиги муносабати билан норозилик билдирилади. Бунинг оқибатида, деб уқтирилади ҳужжатда, Англиянинг агрессияси қитъанинг қоқ марказига кўчирилади, бу эса Аргентина, Боливия, Парагвай ҳамда Уругвайнинг территориал бутунлиги ва хавфсизлигига бевосита дахлдор бўлиб, айни вақтда можаро кўламларини яна ҳам кўпроқ кенгайтириб юборади.

Баёнотда Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларининг Аргентинага қарши иқтисодий жазо чораларини кенгайтириш тўғрисидаги қарори муносабати билан қаҳр-ғазаб билдирилади. «Бутун Лотин Америкаси учун таҳқирловчи бу қарор тинчлик ва халқаро хавфсизликка жиддий таҳдид бўлиб, можаронинг янада кенгайтирилишидан дарак беради», — дейилади баёнотда.

Министрлар Хавфсизлик Кенгашини Англиянинг ҳарбий ҳаракатлари тобора кучайтирилишининг олдини олмоқ учун зарур чоралар кўришга даъват этадилар.

(ТАСС).

ПИЛЛА ТЕРИМИ ҚИЗҒИН

Навоий область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи Хайриниссо ШАРИПОВА хабар қилади

Юбилей йилида юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилаётган область пиллакорлари ипак қуртларини намунали парвариш қилганликлари туфайли мўл пилла ҳосили етиштиришга муваффақ бўлдилар. Ҳозир кенжа областнинг барча район ва хўжаликларида пилла теримига уюшқоқлик билан киришилди. Бу соҳада Қизилтепа райони хўжаликларининг «кумуш тола» ижодкорлари пешқадамлик қилишмоқда.

Райондаги Ленин номли ва «Ленинград» колхозларида қуртлар илғор агротехника талаблари асосида жадал усулда парвариш қилинди. Парвариш чоғида «барака» препаратидан самарали фойдаланилди. Натижада бу хўжаликларда ҳосил кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Айни кунларда иккала колхоз пиллакорлари кунига 10—15 процентга етказиб ҳосил топширишаётир.

Ленин номли колхознинг моҳир пиллачиси Нор Саидова шу кунгача икки қути қурт уруғидан 156 килограмм пилла топширди. «Ленинград» колхозининг «кумуш тола» ижодкорларидан Олия Ғаффорова эса икки қути қурт уруғидан 231 килограмм, Хурсан Саидова 151 килограмм аъло сифатли хом ашё териб олди.

ЯГАНАЛАШ ТУГАДИ

СССРнинг 60 йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашаётган Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Миролим Қосимов бошлиқ бригада далаларида ғўзаларни яганалаш тугалланди. Бригада аъзолари бу йил мавжуд 114 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан хирмон кўтариш учун ғўза парваришини кун сайин авж олдирмоқдалар.

М. МАВЛОНОВА.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ТАШВИШЛИ СТАТИСТИКА

Германия Федератив Республикасида аҳоли ўртасида жиноятчилик йилдан-йилга кўпаймоқда. Бу ерда ўтган йилнинг ўзида 4 миллиондан ортиқ жиноий иш содир бўлганлиги қайд этилди. Бонида эълон қилинган махсус расмий ҳужжатда мамлакатда жиноятчилик аввалги йилдагига қараганда 6,7 процент кўпайган. Майда жиноятчилик эса деярли 8 процентга ошган.

Расмий маълумотда таъкидланганидек, қайд этилмаган ва очилмаган бошқа кўплаб жиноятлар бу ҳисобга кирмайди.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚИСҚАРГАЧ

Америка Қўшма Штатларида кўплаб саноат корхоналарида ишлаб чиқариш йилдан-йилга қисқармоқда. Натижада кўплаб меҳнаткашлар ишсиз қолишга мажбур бўлмоқдалар.

Яқинда Америкадаги «Перкин Элмер» корпорацияси ўз ихтиёридаги кўпгина цех ва участкаларнинг бир қисмини ёпиб қўйишга қарор қилди. Натижада 260 кишини корхонадан бўшатишга қарор қилинди.

Коннектикут штатидаги электрон жиҳозлар ва оптика асбоблари ишлаб чиқаришга мўлжалланган корхонада содир бўлган бу воқеа кўпчиликнинг норозилигига сабаб бўлди. Кейинги пайтларда бу корхонанинг маҳсулотларига талаб ғоятда сусайиб кетганлиги сабабли, Корпорация маъмурияти шу туфайли ноилож ишлаб чиқаришни қисқартиришга мажбур бўлмоқда.

АЯНЧЛИ ИСТИҚБОЛ

Қатор капиталистик мамлакатлардаги сингари Канадада ҳам кўпчилик корхоналар инқирозга юз тутмоқда. Шу йилнинг тўрт ойи мобайнида мамлакатда 5 минг 500 фирма ўзаро рақобат натижасида синди. Бу эса ўтган йилнинг шу муддатидаги даражадан 37 процент кўпдир. Матлубот ва корпорациялар ишлари министрлигининг маълум қилишича, фирмаларнинг шу йўсиндаги синиши бундан буён яна давом этаверади.

ҲАЯЖОНЛИ УЧРАШУВЛАР

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ Тошкент-82

СЎЗ КИНОФОРУМ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ИЛҲОМБАХШ ТАБРИК

Лидия ФЕДОСЕЕВА-ШУКШИНА, актриса (СССР)

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг кинофестиваль қатнашчилари ва меҳмонларига йўллаган табрикномаси бу ерга ташриф буюрган барча санъат арбобларини тўлқинлантириб юборди. Шу нарса қувончлики, барча фестивалларнинг муваффақиятида давримизнинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, санъаткорларнинг яқин дўсти томонидан мунтазам йўллаб турилган табрикномаларнинг хизмати катта бўляпти. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг куни кеча эшитганимиз, катта қувонч билан кутиб олганимиз — табрик хатидаги қуйидаги сўзлар ғоятда илҳомбахшлиги билан диққатга сазовор: «Санъатда хизмат қилиш — инсонга хизмат қилиш демакдир. Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг кинематографчиларининг ер юзининг барча томонларидаги кишиларни тўлқинлантираётган ҳаётий проблемаларга дарҳол ҳозиржавоб бўлаётганликлари фақат қувонтиради».

Табрикнома айниқса, биз, совет санъаткорларини янги ижодий изланишларга чорлайди.

Тошкент кинофестивали юксак идеалларга хизмат қилаётганлиги билан ҳозирга қадар катта иззат-ҳурматга сазовор бўлиб келди ва келажакда ҳам шундай бўлиб қолади.

Бу кинофорум сабаб бўлиб жуда кўп дўстлар орттирдик. Улар билан мунтазам алоқада бўлиб турамиз. Чет эллик дўстларимиз ҳозирги замон кинематографиясининг долзарб темаларини тасвирлашда йилдан-йилга қувончли ютуқларга эришмоқдалар. Бундай юксалишда, шубҳасиз, Тошкент фестивалининг муносиб ҳиссаси бор. Ишончимиз комилки, дунёнинг турли бурчакларида яхши ният билан ижод қилаётган ҳамкасбларимизнинг уч қитъа кинофоруми даъватига ҳозиржавоблиги келгусида янада активлашади.

Мен олтинчи фестивалда ҳам қатнашган эдим. У ҳақиқий санъат байрамига, дўстлик ва биродарлик намойишига айланган эди. Еттинчи кинофорум ҳам биринчи куниданоқ ана шундай улкан анжуманга айланиб кетди.

Монголия Халқ Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбоби, республика Давлат мукофоти лауреати Бадрахин Сумху Тошкент кинофестивалининг актив қатнашчиларидан. Бу таниқли кинорежиссёр ҳозирга қадар ўн тўртта бадиий ва битта ҳужжатли фильм экранлаштирди. Унинг «Нариги томондагилар, эшитинг» картинаси Монголия кино санъатида катта воқеа бўлди. Асар бир қатор хорижий мамлакатлар тилларига, жумладан, рус тилига таржима қилинган. Ижодий ютуқдан илҳомланган Б. Сумху СССР ва Германия Демократик Республикаси кинематографчилари билан ҳамкорликда қисқа вақт ичида «Гоби ва Хинган оша» бадиий фильмини суратга олди. Асар мамлакатимиз кино экранларида намойиш этилди. 1945 йил майдан то иккинчи жаҳон урушининг сўнгги дақиқаларигача бўлган воқеалар ҳақида ҳикоя қилувчи бу картина Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VII халқаро кинофестивалининг расмий программасида кўрсатилмоқда.

СУРАТДА: Бутуниттифоқ давлат Кинематография институтининг собиқ талабаси, машҳур совет санъаткори, профессор Яков Кулешовнинг шогирди Б. Сумху СССР халқ артисти Шукур Бурхонов ва монголиялик актриса Сарантуя Самбу билан.

Х. Мирзакаримов фотоси.

БИЗНИНГ ИСТАГИМИЗ

Алтан ГУНБАЙ, актёр (Туркия)

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг Халқаро Тошкент кинофестивали уч қитъа кинематографияси тараққиётига катта ҳисса қўшаётир. Анжуманнинг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган муқаддас даъвати туфайли эндиликда юксак идеалларга хизмат қиладиган фильмлар кўплаб экранлаштирилмоқда. Ана шу картиналарнинг режиссурасида, актёр ва актрисаларнинг ижрочилигида Тошкент фестивалининг актив қатнашчилари бўлиб келаётган, аллақачон жаҳон кино маданиятида ўзига хос ўрин топган машҳур ижодкорлар тажрибалари таъсирининг ёрқин самаралари кўриняпти. Шунинг учун ҳеч иккиланмай бу кинофорумни тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун кураш ишига улкан ҳисса қўшаётган энг актив, энг тажрибали анжуман деб биламиз.

Бизнинг мамлакатимиз киночилари ҳам фестивалда мунтазам қатнашиб келадилар. Ҳамкасбларимиз ҳозирга қадар бу ерда намойиш этган фильмлар ҳамон экранларимиздан тушмай келаётир. Уларнинг яратувчилари эса, янги-янги картиналар экранлаштирмоқда. Бу фильмларда аввалгиларига нисбатан ўзгаришлар, аниқроғи, Тошкент кинофорумининг таъсири бор.

Еттинчи фестиваль ҳам иш бошлади. Унинг нияти одатдагидек улуғвор. Истагимиз: тинчлик ва дўстлик шаҳри деб довруқ таратган Тошкентда, биродарликни ва санъатни юксак қадрлайдиган кишилар диёрида ўтаётган бу анжуман ҳам ўзининг муқаддас мақсадларига эришсин!

ФАХРИМИЗ

Суйманқул ЧЎҚМОРОВ, СССР халқ артисти (Қирғизистон ССР)

Мен шу вақтга қадар ўтган фестивалларнинг деярли барчасида иштирок этганман. Шу нарса қувончлики, фестиваль ташкилотчилари ҳар бир кинофорумни юксак савияда ўтказишга муваффақ бўлмоқдалар. Фестивалда қатнашаётган мамлакатлар ва санъаткорлар сафи тобора кўпайиб бораётганлигининг бош сабаби ҳам шунда.

Қирғизистонлик кинематографчилар ўзбекистонлик ҳамкасбларининг, фестиваль ташкилотчиларининг ютуғидан ҳамма вақт фахрланиб юришади. Бу ерда, фестиваль экранида намойиш этиладиган картиналардаги юксак профессионал ижрочилик, оригинал режиссура ва изланишлар, операторлик маҳорати, энг муҳими, илғор фикрли чет эллик кино арбобларининг бой тажрибалари биз учун ҳамма вақт қадрлидир.

Еттинчи фестиваль экранида намойиш этиладиган картиналарнинг рўйхати билан қизиққанда, аввалги анжуманга нисбатан бу форумда бир қатор машҳур санъаткорларнинг асарлари борлигини кўриб қувондик.

Чет эллик дўстларимиз ва уларнинг фильмлари билан бўладиган учрашувлар олдинда. Ана шу учрашувлар ҳар галгидек завқли ва ҳаяжонли бўлишига ишонамиз.

ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН

УМР ГАРОВИ

Улуғ Ватан уруши ветерани Асом ака Жабборов Берлингача бўлган машаққатли Ғалаба йўли хотираларини ўқувчиларга ҳикоя қиларкан, ҳар гал ана шу навқирон авлод, жамият гуллари учун жанг қилганидан фахр ҳиссини туярди. Паркент қишлоғи ва ўзи ўқитувчилик қилаётган 7-мактабда уюштирилган тантанали кечаларда ўша хотираларини бир неча бор қайта эслашига тўғри келган. Кўксини безаб турган III даражали «Шуҳрат», Қизил Юлдуз, I ва II даражали Ватан уруши орденлари ҳамда кўплаб медаллар йиғилганларга тарихий воқеалардан шоҳидлик берарди. Бироқ гоҳо уруш асорати — танасидаги яраланган жойлар қайта ўқ теккандек безовта қилар, шунда унинг жонига фақат шифокорлар оро киришарди.

Коммунистик районидаги область физиотерапия касалхонаси уйига яқин бўлганиданми, шифокор-ҳамшираларнинг ғамхўр-меҳрибонлигиданми ёки ҳар сафар бу ердан дардига малҳам топиб чиқаётганиданми, ҳар ҳолда Асом ака социал таъминот бўлимидан энг яхши санаторийларга берилган йўлланмаларни олишни лозим топмасди. У бир неча йил аввал бу ерга келганида янги қурилишлар кўлами кенгайиши, даволаш кабинетлари ва беморларга яратиб бериладиган қулайликлар бу даражада ортиши мумкинлигини хаёлига ҳам келтиролмаган эди. Бугунги кунда эса ўринлар сони 150 тага етиб, катта дам олиш зонаси ташкил қилинибди. Даволаш бўлимларининг аксарияти ремонтдан чиқарилибди. Касалхона территориясида ободонлаштириш ишлари қизғин давом эттириляпти. Марказлаштирилган иситиш тармоқлари, канализация ишлаб турибди. Сиёсий, бадиий, оммавий ва медицинага оид уч ярим минг китоб фондига эга кутубхона даволанувчилар хизматида. Шифохонада сунъий минерал сув, кислородли ванналар ҳамда сув ости душмассажи кишилар соғлиғини тиклашда муҳим роль ўйнаётгани шубҳасиз.

Асом ака Жабборовнинг касалхона адресига билдирган миннатдорчилиги асослилигини шифохона ҳовлисига киришданоқ сезиш, палаталарни айланиб, даволанувчилар билан суҳбатдан билиш мумкин. Бош врач Абдумалик Мажитов камтарлиги, ширин муомала ва одамийлиги, ғамхўрлиги билан беморлар тилига тушган экан. — Партиямизнинг ҳамма нарса инсон учун, унинг бахт-саодати учун шиори медицина ходимлари кундалик фаолиятининг асоси ҳисобланади, — дейди А. Мажитов. — Ҳақиқатан ҳам, эл-юрт бойлиги кишилар саломатлиги билан ўлчанади. Шунинг учун улар саломатлиги тўғрисида қайғуриш бош вазифамиздир. КПСС XXVI съезди қарорларида уқтириб ўтилганидек, шундай қилиш керакки, токи совет кишиси ҳамиша ва ҳамма жойда ўз вақтида, малакали ва ғамхўрона медицина ёрдамини оладиган бўлсин. Биз ўз иш планларимизни партиямиз қарорлари ва кўрсатмаларида қўйилган вазифалардан келиб чиқиб тузганлигимиз туфайли самарали ютуқларга эришяпмиз.

Меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатига қўшилган шифохона коллективи Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида яхши натижаларга эришди. Йигирма уч врач ва ҳамшира коммунистик меҳнат зарбдори, бир бўлим эса «Юксак маданият коллективи» фахрли унвонига сазовор бўлди. «Социалистик мусобақа экрани»да М. Холмирзаева, Н. Ёқубова, У. Ўтепова, Р. Ким, Т. Мирзалиева, Д. Молдабекова, В. Кафтукова каби илғор шифокорларнинг номларини тез-тез кўриш мумкин. Ҳар ойда мунтазам ўтказиб туриладиган медицина ходимлари йиғилишларида ҳозирги замон физиотерапиясининг актуал масалалари ўрганилмоқда.

Свердлов номли колхоз территориясида жойлашган Тошкент область физиотерапия касалхонасида даволашнинг янги методлари кенг жорий этилаётир. Беморларга янада қулай шарт-шароитлар яратиш ҳамда медицина ходимларининг маданий-маиший шароитларини яхшилаш юзасидан бу ерда яна талайгина ишлар амалга оширилади. Бўлим ва палаталарни телефонлаштириш ва радиолаштириш ишлари тугалланади, янги лабораториялар очилади. Йил охиригача 16 квартирали уй-жой биноси фойдаланишга топширилиши керак. Келгуси йилда 150 ўринли ошхона ва ёрдамчи бино қурилиши кўзда тутилган. Хуллас, шифохона истиқболи янада порлоқ бўлиши амалга оширилажак катта юмушлардан яққол кўриниб турибди.

А. МАННОПОВ, М. ТОИРОВ,
Тошкент олий партия мактаби тингловчилари.

СПОРТ

● ЧИМ ХОККЕЙ. Аёллар олий лига командалари ўртасида ўтказилган навбатдаги учрашувдан кейин Тошкент областининг «Политотдел» коллективи қизлари очколарини 10 тага етказиб, иккинчи ўринга кўтарилишди. «Андижанка» командаси тўққиз очко билан тўртинчи ўринни эгаллаб турибди. Эркаклар командалари орасида Андижоннинг «Звезда» хоккейчилари 10 ўйиндан 12 очко тўплаб учинчи ўринда боришмоқда. Ленинскнинг «Старт» командаси ҳисобида 9 та очко бор. Фарғонанинг «Химик», Самарқанднинг «Спартак» коллективларида 3 тадан очко тўпланди.

● ЕНГИЛ АТЛЕТИКА. Леселидзе шаҳрида найза улоқтириш бўйича ўтказилган мусобақада фарғоналик Г. Кондрина 57 метру 24 сантиметрли натижа кўрсатиб, тўртинчи ўринни эгаллади.

● ҚАЙИҚ ҲАЙДАШ. Москвада ўтказилган халқаро мусобақада икки кишилик каноэда мусобақалашган бенободлик Э. Муродасилов В. Береза билан ҳамкорликда ўн километрли масофани 44 минут 36,4 секундда босиб ўтиб, биринчи ўринни эгаллади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Горнчилар, қаердасиз! 10.25 — Нон таъми. Бадиий фильм. 2-серия. 11.40 — Халқ оҳанглари. 11.55 — Ишлаб чиқариш гимнастикаси. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — Орлёнок. 17.05 — Оталар ерида. 18.05 — Шахмат мактаби. 18.35 — Миллионлар ленинча университети. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳамдўстлик. 20.15 — Нон таъми. Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Спорт гимнастикаси бўйича СССР кубоги. 23.20 — Дунё воқеалари. 23.35 — Ҳужжатли фильм.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Қишлоқ хўжалиги киножурнали. 9.35 ва 13.25 — Оналар мактаби. 10.05 ва 12.20 — Испан тили. 10.35 ва 13.55 — О. Берғольц поэзияси. 11.15 — Уйғониш даври санъати. 11.55 — Зоология. 12.50 — В. Шекспир. Гамлет. 14.35 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади? 15.05 — Шаҳар узра қушлар. Бадиий фильм. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.15 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Шахсан маълум. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Жулдур шинелли чол. Бадиий фильм. 12.10 — Ой бўлмаса, юлдуз бор. Телеспектакль. II қисм. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Ёшлик. 18.45 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 19.00 — Сурат олиш майдонидан репортаж. Ҳужжатли фильм. 19.20 — СССР прокуратурасининг 60 йиллигига. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ватаним бўёқлари. 20.20 — Пилла бойлигимиз. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рақс гулшанида. 21.30 — Время. 22.05 — Озод Ватанимиз ортсин шон-шуҳратинг.

ТОШКЕНТ-II. 17.50 — Она тили. 18.20 — Реклама. 18.30 — Китоб — дўстимиз. 19.00 — Марҳабо, Май. Музикали программа. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Назарий механика. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 9.30 — Музикали драмалардан парчалар. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Малши. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Дўстлик ҳақида қўшиқлар. 19.25 — Ёшлик. 20.15 — Кинофестиваль ҳамроҳи. 20.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.00 — Адабий ўқиш. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Олтин водий қўшиқлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги
РЕСПУБЛИКА ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИНИНГ
СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА
1982 — 1983 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЖИЗЗАХ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Жиззах шаҳри, Носиров кўчаси, 5-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат), ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

Я. ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ҚАРШИ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Қарши шаҳри, Индустриальная кўчаси, 134-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат).

КАТТАҚЎРҒОН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Каттақўрғон шаҳри, К. Маркс кўчаси, 205-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат).

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ НОМИДАГИ ҚЎҚОН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Қўқон шаҳри, Ленин кўчаси, 85 «а»-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат), ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМИДАГИ ХИВА ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Хива шаҳри, Гагарин кўчаси, 31-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат).

ЧУСТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Чуст шаҳри, Пушкин кўчаси, 9-уй)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат).

Н. К. КРУПСКАЯ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 178-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

Ф. ХЎЖАЕВ НОМИДАГИ БУХОРО ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Бухоро шаҳри, Ленин комсомоли проспекти, 16-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

ЗЕБУНИСО НОМИДАГИ ҚАРШИ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Қарши шаҳри, Индустриальная кўчаси, 130-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

НОДИРА НОМИДАГИ ЛЕНИНСК ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Ленинск шаҳри, К. Маркс кўчаси, 57-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

НАВОИЙ НОМИДАГИ МАРҒИЛОН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Марғилон шаҳри, К. Маркс кўчаси, 205-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

НАМАНГАН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Наманган шаҳри, Островский кўчаси, 8-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

БЕРУНИЙ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Самарқанд шаҳри, Крилов кўчаси, 7-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

Р. УЗОҚОВА НОМИДАГИ ДЕНОВ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Сурхондарё область, Денов район, «Ғалаба» колхози)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари, умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари (техник меҳнат).

ЯНГИЙЎЛ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Янгийўл район, Ҳ. Турсунқулов номли колхоз)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

УРГАНЧ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Урганч шаҳри, Гурлан кўчаси, 19-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

БЕРУНИЙ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Қорақалпоғистон АССР Беруний шаҳри, Жуманиёзов кўчаси, 8-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

ОҚМАГНИТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Нукус район, Оқмагнит посёлкаси, Жданов номли совхоз)
Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари.

ГУЛИСТОН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Гулистон шаҳри, Заводская кўчаси, 42-уй)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

БЎЗ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
(Бўз райони, К. Маркс кўчаси)
Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари.

СИРТҚИ БЎЛИМГА КИРУВЧИЛАРДАН АРИЗАЛАР 1 ИЮНГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1—10 ИЮНЬ КУНЛАРИ, ЎҚУВЧИЛАР СОСТАВИГА КИРИТИШ ЭСА 11—15 ИЮНЬ КУНЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИ.

Эслатма: сиртқи бўлимга ясли ва ясли-боғча тарбиячилари ихтисоси бўйича ўрта маълумотга эга бўлганлар; умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари ихтисосига эса 8—10-синф ҳажмида маълумотлилар қабул қилинади.

Ясли ва ясли-боғча тарбиячилари ихтисоси бўйича кирувчилар музикани тинглаш бўйича синовдан ўтадилар ва она тили ва адабиёти (иншо), СССР тарихи (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

Умумий таълим мактаблари 4—8-синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчилари ихтисоси бўйича кирувчи 8-синф ҳажмида маълумотлилар она тили ва адабиёти (диктант), математика (оғзаки)дан, ўрта маълумотлилар — она тили ва адабиёти (иншо), математика (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

Эслатма: кириш имтиҳонларисиз ўқишга қабул қилиниш ҳуқуқига эга бўлганлар танлаган мутахассислиги бўйича ёки музика тинглаш бўйича имтиҳон топширишдан озод қилинмайдилар.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг
1-ТРАМВАЙ ДЕПОСИ
трамвай ҳайдовчиларини тайёрлайдиган
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда, ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ҳар ойда 70 сўмдан стипендия берилади.

Трамвай ҳайдовчилари 50 процент ҳақини тўлаб (3 ой ичида) иш кийимини оладилар.

Ўқувчилар трамвай ва троллейбуслардан бепул фойдаланадилар.

Депо қошида ёшлар учун ётоқхона, болалар боғчаси, ясли, дам олиш зонаси мавжуд.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 105-алоқа бўлими. Гайдар кўчаси, 50-уй (1-трамвайнинг «Депо» бекати).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
СЕЙСМОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Лаборатория катта илмий ходимлари: белгиланган сейсмиклик, электрон-ҳисоблаш машинаси билан программалаш ва ҳисоблаш техника бўлими;

Лаборатория кичик илмий ходимлари: ер қобиғининг ҳозирги ҳаракати (2 ўрин), Андижон комплексли илмий-тадқиқот бўлими (2).

Конкурс муддати — 9 июнгача.

Мурожаат учун адрес: 700128, Тошкент шаҳри, 128-алоқа бўлими, Марказ — 12, Хуршид кўчаси, 3-уй. Телефонлар: 41-38-41, 41-43-44.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
М. Т. ОЙБЕК НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚЛАРИ ТАРИХИ МУЗЕЙИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Этнография бўлими мудири (илмий даражасиз);
Археология ихтисоси бўйича кичик илмий ходим.
Конкурсда музейда иш тажрибасига эга бўлганлар қатнашишлари мумкин.
Конкурс муддати — 3 июнгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Куйбишев кўчаси, 15-уй. Телефонлар: 33-57-33, 33-68-05.

●

СССР Алоқа министрлигининг
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
пуллик, 2 ойлик кечки ва 1 ойлик кундузги
ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИНИ ОЧАДИ

Курсларга 8 — 10 синф ҳажмида маълумотлилар қабул қилинади.
Ҳужжатлар 31 майгача қабул қилинади.
Машғулотлар 1 июндан бошлаб ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
Бошқа шаҳардан келиб бир ойлик кундузги тайёрлов курсларига кирганлар бепул ётоқхона билан таъминланадилар.
Сиртқи бўлимга киришни хоҳлаганлар бир ойлик курслари тугаганидан сўнг имтиҳон топширадилар.
Кундузги бўлимга киришни хоҳловчилар 1 — 20 август кунлари кириш имтиҳонларини топширадилар.

Мурожаат учун адрес: 700189, Тошкент шаҳри, 189-алоқа бўлими У. Юсупов кўчаси, 70-уй. 14, 48-автобуслар, 10-троллейбуснинг «Лабзак», 10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа политехникуми» бекатлари. Телефонлар: 41-35-58, 41-35-68, 41-35-04.

●

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИДАГИ ТИМИРЯЗЕВ НОМЛИ ПАРРАНДАЧИЛИК СОВХОЗИГА

Электриклар, қозонхона машинистлари, совутиш қурилмаларининг механиклари, технологик ускуналарни созловчи слесарлар, КамАЗ автомашинаси ва автокран шофёрлари, контроль ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича инженер

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай-мукофотли ва штат жадвали бўйича.
Мутахассисларга коттежлардан турар жой берилади, кичик оилалар ётоқхона билан таъминланадилар.
Мурожаат учун адрес: Жиззах область, Октябрь райони, Тимирязев номли совхоз.

●

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/V да **Гурунг,** 28/V да **Келинлар қўзғолони** (15.00), **Гурунг** (19.30), 29/V да **Ҳар тўкисда бир айб.**

●

ТОШКЕНТ ГЎШТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САНОАТИ БИРЛАШМАСИГА
ревизия ишлари бўйича бош бухгалтер ўринбосари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Калинин райони, Ўртаовул посёлкаси (131-автобусда Беруний бекатидан Гўшт комбинатигача борилади).

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ВЛКСМ Марказий Комитетининг собиқ секретари ва республика комсомоли Марказий Комитетининг собиқ биринчи секретари **Қаюм Муртазоевич МУРТАЗОЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитети коллегияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари шу давлат комитетининг раиси **Қаюм Муртазоевич МУРТАЗОЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Халқ хўжалик институти ректорати ва жамоатчилик ташкилотлари қишлоқ хўжалиги экономикаси кафедрасининг ассистенти П. Маннопбековага онаси **Машҳуда МИРЗАЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35-53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02980. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 124. 9